

Na podlagi prvega odstavka 6. člena Zakona o občinskem redarstvu (Uradni list RS, št. 139/06) in 27. člena Statuta Mestne občine Ljubljana (Uradni list RS, št. 66/07 – uradno prečiščeno besedilo) je Mestni svet Mestne občine Ljubljana na predlog župana in na podlagi usklajevanja z Ministrstvom za notranje zadeve na 22. seji dne 24. 11. 2008 sprejel

OBČINSKI PROGRAM VARNOSTI MESTNE OBČINE LJUBLJANA,

s katerim sta v Mestni občini Ljubljana (v nadaljevanju: MOL) na podlagi ocene varnostnih razmer podrobneje določena vrsta in obseg nalog Mestnega redarstva Mestne uprave MOL (v nadaljevanju: MR MOL), te naloge pa usklajene s predpisi, programskimi dokumenti Ministrstva za notranje zadeve in policije na področju javne varnosti ter z drugimi potrebami varnosti v MOL. Pri tem so za Občinski program varnosti MOL (v nadaljevanju: OPV MOL) in za delovanje MR MOL ključnega pomena predvsem Zakon o občinskem redarstvu (Uradni list RS, št. 139/06), Zakon o varstvu javnega reda in miru (Uradni list RS, št. 70/06), Zakon o varnosti cestnega prometa (Uradni list RS, št. 133/06 – uradno prečiščeno besedilo, 139/06 – ZORed, 37/08 in 57/08 - ZLDUVCP), Zakon o prekrških (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 17/08, 21/08 – popravek in 76/08 – ZIKS-1C), Zakon o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 94/07 – UPB2 in 76/08) in odloki MOL.

OPV MOL obsega cilje, ki celovito urejajo oziroma zagotavljajo ustrezno stopnjo in kvaliteto varnosti v MOL. Ta bo dosežena z ustrezno varnostno politiko ter sistemskimi, pravnimi in organizacijskimi predpisi ter ukrepi organov MOL in Mestne uprave MOL (v nadaljevanju: organi MOL) ter konkretnimi ukrepi MR MOL, ki bodo usmerjeni v zagotavljanje javne in druge varnosti v občini.

OPV MOL je zasnovan razvojno in hkrati dovolj konkretno ter ima naravo priporočil in programskih smernic, ki jih bo mogoče uresničiti v letnih programih dela organov MOL. Izvedba vseh ciljnih nalog OPV MOL pa bo odvisna tudi od razpoložljivih finančnih sredstev, ki jih občina namenja za to področje dela, ter od pravilnega razumevanja varnosti kot temeljne človekove vrednote in potrebe na strani tistih, ki odločajo o finančnih in drugih vložkih v varnost MOL.

Namen OPV MOL je dvigniti tudi varnostno kulturo vseh tistih, ki se tako ali drugače v MOL srečujejo z varnostnimi težavami in vprašanji in so v okviru svojih pristojnosti odgovorni za varnost. Obenem je cilj OPV MOL, da spodbudi vse druge, ki jim je MOL dom, poslovno ali drugačno središče, k samozaščitnemu varnostnemu ravnanju.

Za uresničitev vseh naštetih in številnih drugih varnostnih ter samozaščitnih ciljev pa bo vsekakor zelo pomembno sodelovanje vseh organov MOL ter MR MOL z državnimi in drugimi organi, službami, ustanovami, civilno družbo in sosednjimi občinami ter njihovimi organi – predvsem z njihovimi občinskimi redarstvi.

1. UVOD

OPV MOL je temeljni strateško-varnostni dokument, s katerim so opredeljena izhodišča in usmeritve za zagotavljanje javne varnosti ter varnega in kvalitetnega življenja prebivalcev in obiskovalcev občine. Namen OPV MOL je, določiti enotne kriterije za zagotavljanje javne varnosti v občini in opredeliti ukrepe ter ravnanja pristojnih, ki zagotavljajo javno varnost in javni red na območju občine.

Pojem javna varnost lahko opredelimo kot dobrino, ki jo lahko pridobivamo in uživamo na družbeno organiziran način, ki mora biti v primernem obsegu na voljo vsem članom družbe. Posebna značilnost javne varnosti je v tem, da jo zagotavljamo vedno le na arbitraren javnopraven način, ki poteka samo in izključno prek države. Obenem pomeni tudi stanje, v katerem so izključeni materialni protipravni akti, s katerimi se rušijo ali ogrožajo temeljne svoboščine in pravice občanov, osnovni elementi družbene ureditve ali druge zaščitene vrednote.

Namen OPV MOL je tudi načrtno zagotavljanje kvalitete javnega prostora in območij v občini. Kvaliteten javni prostor pomeni predvsem zadovoljstvo občanov z okoljem, kjer živijo in delajo, ter z okoljem, kjer se šolajo in igrajo njihovi otroci. Kvaliteten javni prostor predpostavlja tudi zadovoljivo stopnjo javne varnosti in javnega reda; to pa konkretno pomeni, da so občinske ceste, ulice, parki in drugi odprti prostori čisti, varni in urejeni.

OPV MOL je pomemben temeljni dokument, v katerem so na podlagi nacionalne varnostne politike in strategije zajeti ukrepi in naloge, ki so ključnega pomena za delovanje vseh organov MOL, predvsem pa za delovanje MR MOL. V njem so opredeljena tudi izhodišča za zagotavljanje varnosti v mestni občini, cilji in ukrepi za zagotovitev teh ciljev tako, da so opredeljeni konkretni nosilci oziroma odgovorne službe za doseg želenih ciljev.

Namen OPV MOL je tudi vzpostavitev partnerskega odnosa med policijo in MR MOL pri zagotavljanju javne varnosti v lokalni skupnosti oziroma pri izvajanju vseh pristojnosti občinskih redarjev, ki so opredeljene v 3. členu Zakona o občinskem redarstvu. Prav zaradi tega so v OPV MOL opredeljene tudi zakonske osnove za vzpostavitev in delo MR MOL ter sodelovanje s Policijo, Svetom za preventivo in vzgojo v cestnem prometu MOL, zasebnimi varnostnimi službami in drugimi subjekti pri zagotavljanju javne varnosti ter javnega reda na območju občine.

2. OCENA OGROŽENOSTI IN VARNOSTNIH TVEGANJ KOT STROKOVNA PODLAGA OBČINSKEGA PROGRAMA VARNOSTI MESTNE OBČINE LJUBLJANA

Za oceno ogroženosti in varnostnih tveganj kot strokovno podlago za pripravo OPV MOL je pomemben posnetek stanja varnosti v MOL, analiza in ocena varnostnih tveganj ter ugotavljanje in obvladovanje varnostnih tveganj. To so tudi sestavine *Ocene varnostnih razmer v MOL*, ki je najpomembnejša priloga OPV MOL kot njegov neločljiv in sestavni del.

2.1 UPORABLJENE METODE, POTREBNE ZA IZDELAVO OCENE OGROŽANJA

Za posnetek stanja varnostnih razmer na območju MOL in oceno ogroženosti ter varnostnih tveganj so bili zbrani ustrezni podatki MR MOL ter drugih organov Mestne uprave MOL, Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu MOL ter Policijske uprave Ljubljana (v nadaljevanju: PU Ljubljana), ki je posredovala podatke o javnem redu in miru, varnosti cestnega prometa oziroma predvsem o prometnih nesrečah ter o kaznivih dejanjih. Številni podatki pa so bili pridobljeni iz drugih dostopnih uradnih javnih evidenc.

Opravljen je bil tudi operativni pregled posameznih območij, cest, trgov, parkirnih mest, javnih poti, rekreacijskih površin in drugih javnih prostorov, kjer je varnostna problematika večja, oziroma, kjer je bilo pričakovati večjo ogroženost varnosti in varnostnih tveganj. Opravljen je bil tudi ogled nekaterih zgradb in objektov naravne in kulturne dediščine, športnih centrov in drugih prireditvenih prostorov, ki so pomembni z vidika Zakona o javnih zbiranjih (Uradni list RS, št. 103/05 - UPB2 in 90/05).

2.2 ANALIZA IN OCENA OGROŽENOSTI TER VARNOSTNIH TVEGANJ

Analiza in ocena ogroženosti ter varnostnih tveganj za območje mesta Ljubljane je bila opravljena na podlagi statističnih podatkov, ki so bili pridobljeni od PU Ljubljana, MR MOL, Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu MOL ter drugih organov MOL. Analiza je upoštevala pet sklopov: ogroženost javnega reda in miru, ogroženost varnosti cestnega prometa, ogroženost zaradi kriminalnih pojavov, ogroženost javnih zgradb in objektov naravne in kulturne dediščine ter ukrepi MR MOL.

2.3 IDENTIFICIRANJE IN OBVLADOVANJE VARNOSTNIH TVEGANJ

Za identificiranje in obvladovanje varnostnih tveganj so bila obravnavana varnostna tveganja na področju varnosti cestnega prometa, varnosti občinskih javnih poti ter rekreacijskih in drugih površin, na področju zagotavljanja javnega reda in miru, na področju preprečevanja kriminalnih dejanj, na področju zagotavljanja varnosti javnega premoženja ter naravne in kulturne dediščine, na področju javnih shodov in prireditev ter na področju varstva okolja.

V navedenem okviru so nakazani načini obvladovanja varnostnih tveganj s strani MR MOL, hkrati pa so opredeljene tudi varnostne potrebe, izhajajoče iz Ocene varnostnih razmer v MOL oziroma iz analize in ocene ogroženosti ter varnostnih tveganj. Pri tem sta bili upoštevani poročili o delu MR MOL za leto 2006 in 2007. Oba dokumenta sta prilogi OPV MOL.

3. NAMEN VZPOSTAVITVE REDARSTVA PO ZAKONU O OBČINSKEM REDARSTVU

3.1 SPLOŠNO O NAMENU VZPOSTAVITVE REDARSTVA

ZORed (v nadaljevanju: ZORed) ureja delo občinskega, mestnega in medobčinskega redarstva (v nadaljevanju: redarstvo) tako, da izhaja iz načela enakosti pred zakonom, ki izključuje samovoljo občinskega, mestnega in medobčinskega redarja (v nadaljevanju: redar) ter preseganje njegovih pooblastil, saj po načelu strokovnosti z nadzorom nad opravljanjem redarske službe ne dopušča dvomov o korektnosti dela redarja. Hkrati besedilo zakona temelji na načelu delitve odgovornosti med posameznimi nosilci nalog s področja varnosti v Republiki Sloveniji. Zakon o varnosti cestnega prometa (v nadaljevanju: ZVCP-1), ki določa pristojnost občine oziroma pooblastila redarstva na področju nadzora nad mirujočim prometom, določa pristojnosti občin na tem področju tako, da so predpisana pooblastila, ki jih hkrati z državnimi organi (policijo) izvajajo redarstva.

Podobno rešitev vsebuje Zakon o varstvu javnega reda in miru (v nadaljevanju: ZVJRM), ki določa, da občina, oziroma njeni redarji ali redarstvo na območju občine opravljajo naloge preprečevanja, odkrivanja in kaznovanja storilcev prekrškov zoper javni red in mir, in sicer tako, da se ohranijo polna pooblastila pristojnih državnih organov. Zakon namreč določa, da ta nadzor opravljajo redarji in hkrati policisti, kar pomeni, da ne glede na določitev občinske pristojnosti država svojo pristojnost ohrani. Policija tudi sicer v okviru zakona nudi redarstvu strokovno in operativno pomoč.

V skladu z ZORed so občine, mestne občine oziroma več občin skupaj (medobčinsko redarstvo) dolžne zagotoviti kadrovske, materialne in druge pogoje za delo redarstva. Država lahko v sodelovanju z organi lokalne oblasti načrtuje nekatere oblike uresničevanja javnih varnostnih ciljev iz njene pristojnosti s pomočjo redarstva in za to zagotovi tudi ustrezna finančna sredstva, npr. varovanje državne strateške infrastrukture na lokalnem območju, državnih prireditev ipd. Občinsko redarstvo je del občinske uprave, njena samostojna notranja organizacijska enota. Delovno področje občinskega redarstva, s katerim so

določena njegova pooblastila, določi zakon, občina pa sprejme z odlokom. V okviru svojega delovnega področja je redarstvo prekrškovni organ občine. Redarstvo vodi vodja, katerega položaj določata zakon in odlok, ki ureja organizacijo in delovno področje redarstva.

3.2 POGOJI ZA OPRAVLJANJE NALOG POOBLAŠČENIH URADNIH OSEB REDARSTVA

V skladu z Zakonom o javnih uslužbencih (Uradni list RS, št. 63/07 - UPB3, 65/08 in 69/08 – ZZAVAR-e in ZTFI-A; v nadaljevanju: ZJU) in Zakonom o prekrških (v nadaljevanju: ZP-1) so z ZORed določeni tudi pogoji, ki jih morajo izpolnjevati pooblaščené uradne osebe (v nadaljevanju PUO) redarstva. To so vsi tisti uradniki, ki imajo pooblastila za vodenje postopka in odločanje v prekrškovnem postopku. Z določbami zakona, ki določajo naloge vodje redarstva, ter določbami, ki določajo razmerja med občinsko oziroma mestno upravo in redarstvom, je zagotovljeno, da se lahko občinska redarstva, mestna redarstva in medobčinska redarstva organizirajo in delujejo kot strokovni organi. S takšno ureditvijo se zagotavlja spoštovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter načela sorazmernosti v postopkih občinskega redarstva.

PUO redarstva morajo izpolnjevati splošne pogoje, določene z ZJU, opraviti predpisan preizkus znanja za vodenje in odločanje v prekrškovnem postopku ter preizkus znanja za opravljanje nalog redarstva in za uporabo pooblastil redarja.

Usposobljenost PUO redarstva za opravljanje nalog redarstva, uporabo pooblastil, določenih z zakonom, ter za ravnanje z napravami in tehničnimi sredstvi se zagotavlja s strokovnim usposabljanjem in obdobjim izpopolnjevanjem ter preizkusom znanja.

3.3 UPORABA POOBLASTIL IN PRISILNIH SREDSTEV REDARJEV

ZORed natančneje določa način določanja in izvajanja pooblastil redarja, ki pri opravljanju svojega dela prihaja neposredno v stik z državljani. Pooblastila redarja niso enaka policijskim pooblastilom. Njegova pooblastila so prilagojena nalogam za zagotavljanje javne varnosti in javnega reda na območju občine oziroma nalogam na področju prometa, varovanja javnega reda in miru, obravnavi prekrškov zoper javni red in mir ter nalogam pri varovanju javnega premoženja in nalogam varovanja naravne in kulturne dediščine. Za uporabo prisilnih sredstev redarjev pa se smiselno uporabljajo določbe Zakona o policiji (Uradni list RS, št. 107/06 – UPB6 in 14/07 – ZVS; v nadaljevanju: ZPol) in podzakonskih predpisov, ki urejajo načela in način uporabe istovrstnih pooblastil policistov.

ZORed upošteva, da redarji ne izdajajo in ne vročajo le plačilnih nalogov, ki so v skladu z ZP-1 ter odločbe o prekršku, temveč so v neposrednih stikih z ljudmi v različnih okoliščinah in situacijah, v katerih lahko pride do nepravilnega ali celo nezakonitega in nesorazmernega ravnanja. Prav zaradi tega ZORed z 19. členom omogoča ljudem, ki izrazijo svoje nestrinjanje z ravnanji redarjev ali izrazijo sum v upravičenost, zakonitost in sorazmernost uporabe njihovih pooblastil, da se zoper njihove postopke pritožijo, da so po predpisanem postopku ugotovljene nepravilnosti redarjev ustrezno odpravljene ter zoper odgovornega redarja izrečeni z zakonom predpisani ukrepi (ZJU).

3.4 PREVENTIVNA IN REPRESIVNA VLOGA REDARJEV

Preventivna oblika dela redarjev je vsekakor najbolj razširjena oblika preprečevanja kršitev, saj se z vsebino delovanja ne posega v temeljne človekove svoboščine in njihove pravice (nalaganje materialnih obveznosti, izrekanje kazni ...), temveč se cilj dosega z opozarjanjem, poučevanjem ter drugimi oblikami delovanja, s katerim redar poskuša posameznika ali širšo javnost prepričati o nepravilnosti ravnanja, ki predstavlja kršitev predpisa ali drugo družbeno nesprejemljivo in moteče dejanje. Taka preventivna oblika dela

oziroma preventiva velja za prijaznejšo in mehkejšo obliko delovanja redarja, s katero poskušamo preprečiti nastanek kršitve ali jo odpraviti.

Represivna oblika dela redarjev velja kot trša oblika delovanja, saj je že iz opisa preventivnega delovanja mogoče ugotoviti, da so opozorila v veliki meri odvisna od nadaljnjih ukrepov, ki predstavljajo posledico pri kršitvi. V primerih, kadar cilja ni mogoče doseči zgolj z odredbami in opozorili, je potrebno poseči po ukrepih, ki kršitelje sankcionirajo z globami ali drugimi oblikami materialne odgovornosti zaradi storitve prekrška.

Večina zakonskih in lokalnih predpisov v svoji vsebini predvideva sankcije za posamezne kršitve. Pri tem je seveda najprej dana možnost preventivnega ukrepa, velikokrat pa je kršitev že v samem začetku takšna, da ne dopušča uporabe preventivnih ukrepov.

Med represivne ukrepe redarjev lahko med drugim uvrstimo: izdajo obvestila o prekršku in plačilnih nalogov, izrekanje sankcij z vročanjem plačilnih nalogov na kraju prekrška, podajanje predlogov sodišču za prekrške za uvedbo postopka o prekršku, izterjava glob in stroškov postopka (prekrškovnega organa in sodišč), podajanje predlogov za določitev uklonilnega zapora sodišču itd.

4. CILJI OBČINSKEGA PROGRAMA VARNOSTI MESTNE OBČINE LJUBLJANA

Osnovni cilj OPV MOL je zagotavljanje zadovoljivega stanja javne varnosti na območju MOL Ljubljana. To pomeni, da je potrebno s sistemskimi pravnimi, organizacijskimi in konkretnimi ukrepi zagotoviti večjo stopnjo javne varnosti v občini. S pomočjo vseh teh ukrepov zagotavljamo kvalitetnejše življenje v občini ter odpravljamo posamezne odklonske pojave.

Delo MR MOL mora biti usmerjeno v preprečevanje in odkrivanje kršitev, ki pomenijo večjo nevarnost za javni red, prometno varnost in imajo škodljive posledice za osebe, premoženje in okolje. MR MOL mora v primeru zaznane kršitve ukrepati sorazmerno v skladu z naravo kršitve in njenimi posledicami.

4.1 STRATEŠKI CILJ

V okviru priprave OPV MOL je strateški cilj dvig kakovosti življenja in dela občanov oziroma meščanov MOL Ljubljane, pa tudi vseh tistih, ki so kakor koli drugače vpeti v bivalno oziroma delovno okolje MOL Ljubljana. Poleg tega je strateški cilj OPV MOL dvig stopnje javne varnosti na območju glavnega mesta Republike Slovenije.

Ta cilj je krovni cilj za zagotavljanje varnosti v mestu Ljubljana z MR MOL. Njegova vsebina izhaja iz nacionalne varnostne politike, iz zakonskih določil, iz nacionalnih programov varnosti in iz splošnih varnostnih potreb slovenskih mest in občin. Gre za dolgoročni cilj dvigovanja stopnje javne varnosti oziroma varnosti prebivalcev v mestih in občinah in seveda tudi v MOL.

Dejavnosti in ukrepi za doseganje cilja:

- upoštevanje pravnih predpisov, ki na nacionalni in lokalni ravni urejajo varnost cestnega prometa, javnega reda in miru ter naravne in kulturne dediščine,
- upoštevanje programskih usmeritev Ministrstva za promet glede varnosti v cestnem prometu, Ministrstva za notranje zadeve in Policije glede varnosti v cestnem prometu, varnosti javnega reda in miru, preprečevanja kriminalnih pojavov ter varovanja ljudi in premoženja,
- izvajanje (spodaj navedenih) operativnih ciljev,
- preprečevanje prekrškov, kaznivih dejanj in drugih kaznivih ravnanj,

- obvladovanje varnostnih tveganj,
- zmanjševanje posledic (škod in izgub), nastalih zaradi izrednih dogodkov, kot so naravne nesreče, prometne nesreče, onesnaževanje okolja, poškodovanje javnih zgradb ter poškodovanje objektov s statusom naravne in kulturne dediščine,
- uvajanje standardov kakovosti varovanja ljudi, premoženja, javnega prostora, javnih zgradb, okolja ter naravne in kulturne dediščine in
- vzpostavitev strokovnega izobraževanja občinskih redarjev, ki bo omogočalo pridobitev potrebnih znanj, spretnosti in kompetenc za profesionalno izvajanje pristojnosti redarskih služb in pooblastil redarjev kot pooblaščenih uradnih oseb.

4.2 OPERATIVNI CILJI

4.2.1 Varnost cestnega prometa

V okviru varnosti cestnega prometa je cilj OPV MOL zmanjšanje števila prometnih nesreč in njihovih posledic, zmanjšanje prometnih prekrškov na cestah v naseljih in na občinskih cestah zunaj naselij, zagotovitev prevoznosti in prehodnosti intervencijskih poti ter povečanje pretočnosti prometa z operativno dinamiko MR MOL in policijskih postaj na območju MOL.

Varnost v cestnem prometu v MOL še vedno ni zadovoljiva, čeprav je na tem področju sprejet nov zakon, saj se pred leti postavljeni cilji prometne varnosti še vedno niso v celoti uresničili. Tako se v cestnem prometu še vedno pojavlja preveč varnostnih tveganj, ki jih je treba obvladati s stalnim in profesionalnim policijskim in redarskim nadzorom, z izboljšanjem rednega in investicijskega vzdrževanja cest, s širitvijo parkirnih kapacitet, s povečanjem nadzora nad parkirnimi površinami ter z dvigom profesionalnosti redarjev pri obvladovanju kršiteljev cestnoprometnih predpisov in temeljnih vzrokov prometnih nesreč (hitrost).

Pri tem je potrebno izhajati iz dejstva, da so za stanje prometne varnosti v MOL soodgovorni policija, MR MOL, inšpekcijske službe in drugi. Zato je v MOL nujno potrebno zagotoviti tudi kvalitetno sodelovanje s Svetom za preventivo in vzgojo v cestnem prometu MOL. Vsi pristojni organi MOL ter MR MOL pa morajo v okviru svojih pristojnosti krepiti in vplivati na ustvarjanje ustrezne prometnovarnostne kulture vseh udeležencev v cestnem prometu.

Za uresničitev zelo pomembnega cilja, s katerim se zagotavlja varnost cestnega prometa, morajo pristojni organi MOL v okviru svojih pristojnosti storiti predvsem naslednje:

- sprejeti je potrebno Program varnosti cestnega prometa v MOL (tretji odstavek 22. člena ZVCP-1),
- uporabiti oceno prometne ogroženosti in tveganj v cestnem prometu pri delu MR MOL na področju varnosti v cestnem prometu,
- skleniti pisni protokol o sodelovanju med MR MOL in PU Ljubljana,
- redarjem MR MOL je potrebno omogočiti, da si pridobijo pravno, strokovno in drugo, predvsem praktično, znanje za nadzor in urejanje cestnega prometa,
- redarje MR MOL je potrebno opremiti z ustreznimi vozili in opremo za nadzor ter urejanje prometa na mestnih ulicah, na občinskih cestah in drugih javnih poteh na območju MOL
- redarji MR MOL se morajo usposobiti za ravnanje z napravami in tehničnimi sredstvi, ki jih uporabljajo pri svojem delu,
- pri delu MR MOL je potrebno med drugim upoštevati tudi naloge v zvezi z nadzorom prometne signalizacije za večjo varnost otrok,
- poskrbeti je potrebno tudi za pregled prometne signalizacije in podati predloge za morebitne spremembe, zlasti z vidika varnosti otrok, pešcev in kolesarjev (vrtci, šole, zdravstveni zavodi, igrišča, stanovanjska naselja),
- redarji MR MOL morajo dosledno izvajati nadzor nad ravnanjem udeležencev cestnega prometa v naselju v okviru svojih pristojnosti, še zlasti pa na območju umirjenega prometa in območju za pešce,

- redarji MR MOL morajo dosledno izvajati nadzor nad ustavljenimi in parkiranimi vozili ter ovirami v naselju,
- sodelovanje redarjev MR MOL v akcijskih oblikah dela, ki so nacionalnega pomena.

4.2.2 Varstvo javnega reda in miru

V okviru obvladovanja javnega prostora oziroma območja je cilj OPV MOL, da zagotovi fizično prisotnost redarjev na javnih območjih in prostorih na način, ki je v skladu z varnostno politiko, oceno varnostnih razmer ter s pravnimi predpisi in varnostno stroko.

ZVJRM opredeljuje javni red in mir kot stanje, v katerem je zagotovljeno neovirano izvajanje pravic in dolžnosti po ustavi in zakonih. Namen zakona je zato neposredno uresničevanje pravice ljudi do varnosti in dostojanstva z varovanjem pred dejanji, ki posegajo v telesno in duševno celovitost posameznika, ovirajo izvajanje pravic in dolžnosti ljudi, državnih organov, organov samoupravnih lokalnih skupnosti in nosilcev javnih pooblastil. Vzdrževanje javnega reda in miru je delovanje skupnosti, ki s predpisi in ukrepi državnih in drugih organov zagotavlja, da se prepreči ravnanja in nevarnosti, ki ogrožajo varnost ter javni red in mir, kadar ta grozi skupnosti ali posamezniku.

Javni red in mir je dobrina, ki izključuje vsa protipravna dejanja, s katerimi se kršijo splošna pravila vsakdanjega dela in življenja. Javni red in mir je stanje, v katerem je zagotovljeno varno in mirno počutje ljudi, njihovo neovirano gibanje na javnih krajih in drugih površinah, uporaba javnih objektov, stanovanj in drugih prostorov, nemoteno opravljanje uradnih opravil državnih in drugih organov, organizacij in skupnosti oziroma stanje, s katerim se zagotavlja optimalna varnost znotraj družbene skupnosti. Javni red torej pomeni minimum socialnih pravil, ki jih velika večina prebivalstva razume kot nujno potrebne za svoje sožitje.

Vzdrževanje javnega reda in miru je torej delovanje skupnosti (tudi MOL), ki s predpisi in ukrepi pristojnih organov zagotavlja, da se preprečijo in obvladujejo ravnanja in nevarnosti, ki ogrožajo varnost ter javni red in mir, kadar ta grozi skupnosti in posamezniku. Gre torej za škodljiva ravnanja skupin ali posameznikov, ki se na javnem kraju nedostojno, drzno ali nasilno vedejo, ki ustvarjajo nered v gostinskih lokalih, na javnih shodih in na javnih prireditvah, ki uporabljajo nevarne predmete ali nevarne snovi, ki povzročajo hrup, ki beračijo, nedovoljeno kampirajo in prenočujejo na javnih krajih, ki ustvarjajo vandalizem, nehumano in v nasprotju s predpisi uporabljajo in vodijo živali, uničujejo državne simbole in pišejo po zgradbah. Vsa navedena škodljiva in kazniva ravnanja zmanjšujejo kakovost bivanja in gibanja na javnih površinah in v javnih prostorih.

Prav zaradi tega imajo redarstva in redarji pristojnosti, pooblastila in naloge, s katerimi se lahko aktivno vključijo v proces kontinuiranega zagotavljanja javnega reda in miru na območju občine.

Za uresničitev zelo pomembnega cilja, s katerim se zagotavlja javni red in mir v MOL, morajo njeni pristojni organi v okviru svojih pristojnosti storiti predvsem naslednje:

- uporabiti oceno ogroženosti in varnostnih tveganj na področju zagotavljanja javnega reda in miru pri delu MR MOL na področju javnega reda in miru,
- zagotoviti dobro usposobljenost redarjev MR MOL na področju poznavanja pooblastil občinskih redarjev za obvladovanje javnega reda in miru,
- zagotoviti dobro usposobljenost redarjev MR MOL za zakonito in strokovno uporabo prisilnih sredstev in drugih ukrepov,
- zagotoviti ustrezno usposobljenost redarjev MR MOL za hitre odzive na klice v sili in za ravnanje ter ukrepanje v tveganih okoliščinah,
- zagotoviti najustreznejšo in kvalitetno opremo redarjev MR MOL za obvladovanje kršiteljev,
- skleniti pisni protokol o sodelovanju med MR MOL in PU Ljubljana.

4.2.3 Varnost občinskih javnih poti in rekreacijskih površin

V okviru varnostnega obvladovanja javnih poti in rekreacijskih površin je cilj OPV MOL zagotoviti na teh poteh in površinah navzočnost redarjev ob strokovni pomoči policistov.

Javne poti, rekreacijske in druge javne površine, zlasti tiste v manj obljudenih in odmaknjenih krajih, pomenijo določena varnostna tveganja za ljudi, ki se zadržujejo na takih krajih. Take javne poti in rekreacijske površine so tudi na območju MOL. Na teh poteh in površinah gre največkrat za tveganja, da se zgodi kriminalno dejanje.

Za uresničitev cilja, s katerim se zagotavlja varnostno obvladovanje javnih poti in rekreacijskih površin v MOL, morajo njihovi pristojni organi in službe v okviru svojih pristojnosti storiti predvsem naslednje:

- izdelati seznam varnostno ogroženih poti, krajev, površin in točk na območju MOL Ljubljana glede na oceno ogroženosti in varnostnih tveganj,
- skleniti pisni protokol o sodelovanju MR MOL in PU Ljubljana,
- opravljati obhode varnostno ogroženih poti, krajev, površin in drugih varnostno problematičnih območij,
- redarjem MR MOL je potrebno v sodelovanju s policijo zagotoviti zanesljiva sredstva zvez za komuniciranje z dežurno službo MR MOL in z Operativno komunikacijskim centrom (v nadaljevanju OKC) PU Ljubljana,
- redarjem MR MOL je potrebno zagotoviti tudi ustrezna vozila za varnostne obvoze ogroženih poti, krajev, površin, trgov in drugih varnostno problematičnih območij.

4.2.4 Pretočnost intervencijskih poti

V okviru varnostnega obvladovanja intervencijskih poti je cilj OPV MOL, da na teh poteh zagotovi poteh navzočnost redarjev MR MOL.

Intervencijske poti so namenjene lažji in hitrejši dostopnosti intervencijskih vozil (policija, gasilci, reševalci idr.) v primeru intervencijskih posegov. V primeru neprevoznosti oziroma neprehodnosti se povečujejo intervencijski časi, kar posledično vpliva na povečano stopnjo ogroženosti zdravja in življenja ljudi, varnosti premičnega in nepremičnega premoženja oziroma javne varnosti in javnega reda na območju MOL nasploh. Zaradi tega je potrebno zagotoviti, da redarji MR MOL poznajo območja, na katerih so urejene intervencijske poti, in da lahko s svojim ukrepanjem zagotovijo optimalno prevoznost oziroma prehodnost intervencijskih poti.

Za uresničitev cilja, s katerim se zagotavlja varnostno obvladovanje intervencijskih poti v MOL, morajo njihovi pristojni organi MOL v okviru svojih pristojnosti storiti predvsem naslednje:

- izdelati karto intervencijskih poti na območju MOL,
- skleniti pisni protokol o sodelovanju MR MOL s PU Ljubljana,
- izdelati načrt obhodov intervencijskih poti,
- redarjem MR MOL v sodelovanju s policijo zagotoviti zanesljiva sredstva zvez za komuniciranje z dežurno službo MR MOL in z Operativno komunikacijskim centrom (v nadaljevanju OKC) PU Ljubljana,
- redarjem MR MOL zagotoviti ustrezna vozila za varnostne obvoze intervencijskih poti.

4.2.5 Varnost zgradb in drugih objektov kulturne dediščine

Varstvo kulturne dediščine se izvaja na podlagi Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08; v nadaljevanju: ZVKD-1).

ZVKD-1, v razliko od predhodnega zakona, ne določa pristojnosti lokalnih skupnosti glede varstva kulturne dediščine na način, ki ga je določal prejšnji v 4. členu. Ostaja pa dolžnost lastnika do varstva spomenika/ov (38. člen).

Inšpekcijski nadzor nad izvajanjem zakona opravlja inšpektorat, pristojen za dediščino. Danes je to Inšpektorat za kulturo in medije.

Pristojni zavod za nepremično kulturno dediščino na območju MOL je Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Ljubljana (ZVKDS, OE Ljubljana) na Tržaški 4.

Ob tem velja poudariti, da so na podlagi Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zasebnem varovanju (Uradni list RS, št. 102/07) in Uredbe o obveznem organiziranju službe varovanja (Uradni list RS, št. 43/08) gospodarske družbe, samostojni podjetniki posamezniki, zavodi, državni organi in organizacije dolžni organizirati službo varovanja, če hranijo arhivsko gradivo in predmete, ki predstavljajo kulturno dediščino. Navedeni zavezanci lahko v ta namen organizirajo lastno varnostno službo v skladu z Zakonom o zasebnem varovanju (Uradni list RS, št. 126/03, 102/07 in 96/08 – Odl. US) ali pa sklenejo za varovanje pogodbo z zasebno varnostno službo oziroma subjekti, ki so določeni v 3. členu Zakona o zasebnem varovanju (to so službe, ki se profesionalno ukvarjajo z zasebnim varovanjem).

Prav zato je nujno, da MR MOL pri preprečevanju ogroženosti kulturne dediščine (zgradb, spomenikov ipd.) in napadov nanjo na območju MOL sodeluje z zasebnimi varnostnimi in inšpekcijskimi službami. Sodelovanje pomeni izmenjavo podatkov, ki so pomembni za skupno zagotavljanje varnosti navedenih zgradb in objektov.

4.2.6 Varstvo okolja

V okviru varstva okolja na območju MOL je cilj OPV MOL izboljšati pregled nad stanjem in dogajanji na področju varstva okolja ter povečati obseg, profesionalnost in učinkovitost nad obvladovanjem občinske okoljske problematike.

Skrb za varstvo okolja je ena od bistvenih postavk v zagotavljanju kakovosti javnega prostora in območij ter kakovosti življenja in dela občanov tudi v MOL. Varstvo okolja urejajo številne evropske direktive, nacionalni predpisi, standardi in mednarodni sporazumi. V MOL gre pri varstvu okolja za skrb v tem smislu, da se MR MOL aktivno vključi v proces implementacije Nacionalnega programa varstva okolja ter v proces uresničevanja občinske okoljske politike in občinskega programa varstva okolja.

Za uresničitev cilja, s katerim se zagotavlja varstvo okolja v MOL, morajo pristojni organi MOL v okviru svojih pristojnosti storiti predvsem naslednje:

- zagotoviti, da se redarji MR MOL v okviru izobraževanja, usposabljanja in izpopolnjevanja seznanijo z okoljsko zakonodajo, okoljsko problematiko in okoljsko politiko v MOL,
- Inšpektorat Mestne uprave MOL mora v sodelovanju s policijo, Oddelkom za varstvo okolja Mestne uprave MOL, MR MOL in Inšpektoratom za okolje in prostor oblikovati sistem nadzora in ukrepanja zoper kršilce predpisov s področja varstva okolja,
- Inšpektorat Mestne uprave MOL v sodelovanju z Oddelkom za varstvo okolja Mestne uprave MOL, MR MOL in drugimi organi Mestne uprave MOL, ki so povezani v informacijsko bazo podatkov (ZVO-INFO, NUKLEUS ipd.), mora imeti dostop do ažurnih geolociranih baz podatkov z vrisanimi (ažuriranimi) okoljsko problematičnimi točkami in dokumenti o razreševanju okoljske problematike,
- zagotoviti tehnična sredstva za nadzor okoljsko najbolj problematičnih točk z namenom preprečevanja in odkrivanja storilcev,
- zagotoviti ustrezno geolocirano bazo, v katero bo mogoče vnašati nove nastajajoče okoljske probleme,
- Oddelek za varstvo okolja Mestne uprave MOL mora pripraviti študijo okoljske

ogroženosti MOL z oceno tveganja, ki bo v pomoč delovanju MR MOL in Inšpektoratu Mestne uprave MOL.

5. VARNOSTNE POTREBE, IZHAJAJOČE IZ OCENE VARNOSTNIH RAZMER

Glede na *Oceno varnostnih razmer* in ugotavljanje varnostnih potreb je potreba po obvladovanju te problematike zelo velika. Razreševanje problematike na področju kriminalitete, javnega reda in miru ter varnosti v cestnem prometu in drugih obravnavanih področjih terja vrsto oblik skupnega dela policije, MR MOL in drugih dejavnikov v občini, ki lahko dajo svoj prispevek na področju varnosti. V tej zvezi je potrebno tesno sodelovanje še zlasti s policijo, zasebnimi varnostnimi službami, inšpekcijskimi službami ter Svetom za preventivo in vzgojo v cestnem prometu MOL.

Iz statistike je jasno razvidno, da PU Ljubljana in s tem tudi policijske postaje, ki v okviru svojih pristojnosti pokrivajo območje MOL, zaznavajo bistveno večjo stopnjo kriminalitete, prekrškov zoper javni red in mir in prometnih nesreč kot PU Maribor in Celje. Razvidno je tudi, da območje PU Ljubljana beleži približno 40 odstotkov celotne kriminalitete, prometnih nesreč ter prekrškov zoper javni red in mir v Republiki Sloveniji, kar zahteva večjo stopnjo navzočnosti pooblaščenih uradnih oseb in služb, ki so zadolžene za zagotavljanje varnosti prebivalstva, med njimi tudi MR MOL in njegovih redarjev.

Iz statističnih podatkov je tudi razvidno počasno umirjanje naraščanja varnostne problematike oziroma manjši padec števila varnostnih pojavov v letu 2007 in prvem polletju leta 2008, kar nakazuje počasno umirjanje varnostne problematike in možnosti stabilnejšega načrtovanje ukrepov zoper kršilce najrazličnejših predpisov.

MR MOL lahko bistveno več deluje preventivno in se tako lažje usmerja v skupnost usmerjenega "policijskega" - varnostnega delovanja (*community policing*) ter s tem dejansko prispeva k izboljšanju varnosti in tudi k povečanju občutka varnosti, ki je še kako pomemben za uresničitev strateškega cilja OPV MOL, to je dviga kakovosti življenja in dela - občanov - meščanov ter dvig stopnje varnosti na območju MOL.

6. ORGANIZIRANOST MESTNEGA REDARSTVA MESTNE OBČINE LJUBLJANA

Organizacija organov in služb, ki zagotavljajo varnost tako na državni kot občinski ravni, je ključnega pomena v smislu izvajanja vseh njihovih pravic in dolžnosti oziroma njihovih pooblastil ter s tem povezano učinkovitostjo njihovega delovanja ter prijaznostjo do uporabnikov, torej do drugih organov, služb, organizacij, civilne družbe in nazadnje do delovnih ljudi, občanov MOL in drugih državljanov.

Organiziranost MR MOL je določena z Odlokom o organizaciji in delovnem področju Mestne uprave MOL, ki je tudi ustanovitveni akt MR MOL, in s Pravilnikom o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v Mestni upravi MOL.

MR MOL je notranja organizacijska enota Mestne uprave MOL. Delovno področje MR je zelo obsežno, saj mora:

- zagotavljati pripravo programa varnosti MOL,
- nadzorovati varen in neoviran cestni promet v naseljih,
- varovati ceste in okolje v naseljih in na občinskih cestah zunaj naselij,
- skrbeti za varnost na občinskih javnih poteh, rekreacijskih in drugih javnih površinah,
- varovati javno premoženje, naravno in kulturno dediščino,
- vzdrževati javni red in mir,

- voditi prekrškovni postopek v skladu z zakonom,
- voditi predpisane evidence o izrečenih ukrepih in v zvezi s prekrškovnim postopkom,
- opravljati nadzor nad izvajanjem predpisov MOL in drugih aktov, s katerimi MOL ureja zadeve iz svoje pristojnosti.

MR MOL vodi vodja mestnega redarstva (v nadaljevanju vodja MR) in je za svoje delo odgovoren direktorju Mestne uprave MOL in županu MOL. MR MOL ima dve organizacijski enoti in sicer:

- Odsek za prekrškovni postopek in
- Odsek za redarstvo.

Odsek za prekrškovni postopek je notranja organizacijska enota MR MOL, ki jo vodi vodja odseka, v odseku pa delajo svetovalci in administrativni delavci. Odsek za prekrškovni postopek vodi prekrškovni postopek v skladu z zakonom ter vodi predpisane evidence o izrečenih ukrepih in v zvezi s prekrškovnim postopkom.

Odsek za redarstvo je operativni del MR MOL, ki ga vodi vodja odseka, v odseku pa delajo operativni vodje, vodja izmene, vodje skupin redarjev, redarji in administrativni delavci.

7. KADROVSKI SESTAV MESTNEGA REDARSTVA MESTNE OBČINE LJUBLJANA

V MR MOL je na podlagi Pravilnika o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v Mestni upravi MOL sistemiziranih 55 delovnih mest. Delovna mesta so organizirana v dveh organizacijskih enotah. Uradniških delovnih mest je 48, od tega 3 na položaju. Poleg uradniških delovnih mest je še 7 strokovno-tehničnih delovnih mest in 5 samostojnih izvajalcev.

8. VODENJE MESTNEGA REDARSTVA MESTNE OBČINE LJUBLJANA

Naloge MR MOL kot pooblaščen uradne osebe opravljajo vodja MR in redarji (prvi odstavek 5. člena ZORed).

8.1 MESTO IN VLOGA VODJE MESTNEGA REDARSTVA

Vodjo MR imenuje in razrešuje župan MOL. Vodja MR odloča o zadevah iz pristojnosti MR MOL, organizira in koordinira delo PUO ter v okviru svojih pooblastil odgovarja za zakonitost in strokovnost dela MR MOL.

Vodja MR neposredno koordinira delo MR MOL prek obeh vodij odsekov v MR MOL. S tem sta zagotovljena konsistentnost in enotno oblikovanje vodenja MR MOL. Kot predstojnik sodeluje z županom MOL na Odboru za splošne zadeve in razvoj mesta in prenaša usmeritve za delo neposredno do vodij odsekov, ki nato naprej operacionalizirata delo tako na terenu kot tudi v prekrškovnem sistemu dela.

Vodji sprejemata dohodne dokumente in pošto ter razporejata naloge v posameznem odseku oziroma tehnični službi. Odrejene naloge izvajajo posamezni delavci odsekov glede na problematiko. Po opravljenih nalogah poročajo vodji odseka, ta pa vodji MR, ki tudi verificira izhodne dokumente in pošto. Odsotnega vodjo MR nadomešča vodja Odseka za redarstvo, ob odsotnosti le-tega, pa vodja odseka za prekrškovni postopek.

Redarji MR MOL opravljajo svoje delo na podlagi ZoRed in drugih državnih predpisov ter predpisov in drugih pravnih aktov MOL.

9. PRISTOJNOSTI MESTNEGA REDARSTVA MESTNE OBČINE LJUBLJANA

9.1 PRAVNA PODLAGA ZA DELOVANJE MESTNEGA REDARSTVA

Pravna podlaga (materialni predpisi) za delovanje mestnega redarstva je določena v ZORed, ZVJRM, ZVCP-1, ZP-1, Zakonu o lokalni samoupravi (v nadaljevanju ZLS) in v občinskih odlokih.

Pravna podlaga za ustanovitev MR MOL pa sta Odlok o organizaciji in delovnem področju MU MOL in Pravilnik o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest MU MOL. Z odlokom je, v skladu z 2. členom ZORed, ustanovljeno MR MOL, s pravilnikom pa je določena sistemizacija delovnih mest v MR MOL.

Ob tem je potrebno poudariti, da so temeljne pristojnosti redarstva določene v ZORed, ki ureja uresničevanje pristojnosti občine za ustanovitev in organizacijo ter določitev delovnega področja in nalog redarstva. Navedeni zakon določa tudi pogoje za opravljanje nalog PUO redarstva (tudi MR MOL), pooblastila, uniformo, označbe in opremo redarjev ter vsebino in način vodenja evidenc.

ZORed v svoji osnovi dosledno uporablja terminologijo, s katero vse delovanje navezuje na občinsko redarstvo in občinskega redarja. Le 2. člen ZORed določa, da se lahko ustanovi tudi mestno in medobčinsko redarstvo, v katerih pa opravljajo naloge občinski redarji oziroma »redarji«. Tako praviloma uradno ne uporabljamo pojmov mestni redar in medobčinski redar. Tudi ko zakon v 10. členu določa pooblastila redarjev, uporablja le pojem občinski redar.

9.2 PRISTOJNOSTI MESTNEGA REDARSTVA GLEDE NA ZAKON O OBČINSKEM REDARSTVU

ZORed je temeljni zakon za ustanovitev, organizacijo in delovno področje redarstva. Tako je v drugem odstavku 3. člena zakona določeno, da občinsko redarstvo na podlagi posameznih zakonov in občinskih predpisov, izdanih na njihovi podlagi ter na podlagi OPV, skrbi za javno varnost in javni red na območju občine.

Glede na navedeno je MR MOL pristojno:

- nadzorovati varen in neoviran cestni promet v naseljih,
- varovati ceste in okolje v naseljih in na občinskih cestah zunaj naselij,
- skrbeti za varnost na občinskih javnih poteh, rekreacijskih in drugih javnih površinah,
- varovati javno premoženje, naravno in kulturno dediščino ter
- vzdrževati javni red in mir.

ZORed je torej temeljni sistemski in organizacijski predpis, ki ureja uresničevanje pristojnosti občin za ustanovitev in organizacijo ter določitev delovnega področja in nalog redarstva. Na tem mestu je treba poudariti, da naloge redarjev niso določene po načelu *numerus clausus* (natančno določeno število nalog), saj je v prvem odstavku 3. člena ZORed eksplicitno določeno, da delovno področje in naloge redarstva določa zakon ali na podlagi zakona izdan občinski predpis.

9.3 PRISTOJNOSTI MESTNEGA REDARSTVA GLEDE NA ZAKON O VARSTVU JAVNEGA REDA IN MIRU

V ZVJRM je v določbi prvega odstavka 27. člena generalno opredeljena pristojnost občinskega redarstva za nadzor nad izvajanjem nekaterih določb tega zakona oziroma pristojnost za odločanje o posameznih prekrških, ki so opredeljeni v ZVJRM.

Tako lahko MR MOL v skladu z določbami ZVJRM v prekrškovnem postopku odloča o naslednjih kršitvah:

- nedostojno vedenje (7. člen),
- beračenje na javnem kraju (9. člen),
- uporaba nevarnih predmetov (prvi odstavek 11. člena),
- poškodovanje uradnega napisa, oznake ali odločbe (12. člen),
- pisanje po objektih (13. člen),
- vandalizem (16. člen),
- kampiranje (18. člen),
- uporaba živali (19. člen) in
- neupoštevanje zakonitega ukrepa uradnih oseb (prvi in tretji odstavek 22. člena).

Pri opravljanju navedenih nalog redarji MR MOL izrekajo globe in opozorila ter izvajajo pooblastila in ukrepe, ki so preneseni nanje s tem in drugimi zakoni, ter ukrepe, določene s predpisi MOL.

9.4 PRISTOJNOSTI MESTNEGA REDARSTVA GLEDE NA ZAKON O VARNOSTI CESTNEGA PROMETA

V ZVCP-1 so opredeljena pooblastila redarstva na področju cestnega prometa v občini. Skladno z določbo 14. člena ZVCP-1 lahko redarji MR MOL zaradi zagotavljanja varnega in neoviranega cestnega prometa:

- urejajo in nadzirajo promet na cestah subjektov samoupravnih lokalnih skupnosti in državnih cestah v naselju,
- izvajajo nadzor nad ustavljenimi in parkiranimi vozili ter ovirami v naselju,
- izvajajo nadzor nad ravnanjem udeležencev cestnega prometa na območju umirjenega prometa in območju za pešce,
- ugotavljajo kršitve določb 113. člena ZVCP-1 o varstvu cest in okolja v naselju in na občinskih cestah zunaj naselja ter
- opravljajo nadzor prometa s samodejnimi merilnimi napravami za nadzor prometa, v katerih se prekrški slikovno dokumentirajo.

Pri opravljanju naštetih nalog redarji MR MOL izrekajo globe in opozorila ter izvajajo pooblastila in ukrepe, ki so preneseni nanje s tem in drugimi zakoni, ter ukrepe, določene z občinskimi predpisi.

9.5 PRISTOJNOSTI MESTNEGA REDARSTVA V MESTNI OBČINI LJUBLJANA GLEDE NA ZAKON O PREKRŠKIH IN ZAKON O LOKALNI SAMOUPRAVI

Občinski redar je oseba, ki ima poseben status, ki mu ga določa ZORed in drugi zakoni ter podzakonski akti, kjer so opredeljena njegova pooblastila. Iz vsebine pooblastil, ki so določena v ZORed, ZVJRM, ZVCP-1, Zakonu o prekrških (v nadaljevanju: ZP-1) in občinskih odloki, lahko neposredno ugotovimo, da ima redar poseben status. Občinski redar je skladno z zgoraj navedenimi predpisi pooblaščen uradna oseba, hkrati pa ima tudi status PUO prekrškovnega organa.

Prekrškovni organi za odločanje o prekrških so določeni v 45. členu ZP-1. Z vidika redarstva je pomemben tudi Zakon o lokalni samoupravi, ki v prvem odstavku 21. člena opredeljuje

določene naloge občine na področju zagotavljanja nadzorstva nad krajevnimi prireditvami (javni shodi in javne prireditve) ter v zvezi z organiziranjem komunalno-redarske službe, ki skrbi za red v občini.

9.6 PRISTOJNOSTI MESTNEGA REDARSTVA GLEDE NA SPREJETE ODLOKE V MESTNI OBČINI LJUBLJANA

ZP-1 v prvem odstavku 3. člena določa, da se lahko prekrški določijo tudi z odlokom samoupravne lokalne skupnosti. V MOL določajo pristojnosti MR MOL predvsem naslednji pravni akti:

- **Odlok o cestnoprometni ureditvi** (Uradni list RS, št. 122/07), ki kompleksno ureja ureditev cestnega prometa na območju Mestne občine Ljubljana. Redarji so pristojni za nadzor večine določb, za kršitev katerih je predpisana globa (61. člen). Izvedbeni akti tega odloka, ki jih mora MR MOL pri nadzoru upoštevati, so:
 - a) **Odredba o določitvi javnih površin, namenjenih parkiranju stanovalcev s stalnim bivališčem na območju za pešce** (Uradni list RS, št. 33/08), ki celovito ureja in določa javne površine, na katerih smejo parkirati stanovalci s stalnim bivališčem na območju za pešce,
 - b) **Odredba o določitvi območij za pešce** (Uradni list RS, št. 33/08), v kateri so določena mesta in območja za gibanje pešcev kot posebej zavarovane kategorije udeležencev v cestnem prometu in
 - c) **Odredbo o določitvi javnih parkirnih površin, kjer se plačuje občinska taksa** (Uradni list RS, št. 33/08);
- **Odlok o urejanju in čiščenju javnih tržnic** (Uradni list RS, št. 33/08), v katerem je v 8. členu opredeljeno, da je na javnih tržnicah prepovedano: odlagati ali odmetavati vse vrste odpadkov, razen v posode za odpadke; zlivati tekočine po tleh; voditi pse; voziti se s kolesom ali motorjem; parkirati vozila, razen kadar je to dovoljeno z drugim predpisom MOL, in posedati ali poležavati na opremi javnih tržnic;
- **Odlok o urejanju in čiščenju pokopališč (osnutek)** v 47. členu določa pristojnosti MR MOL v zvezi z obratovalnim časom pokopališča, vodenjem živali in vožnjo vozil po pokopališču;
- **Odlok o avtotaksi prevozih** (Uradni list RS, št. 33/08), v katerem je opredeljeno, da voznik, ki nima opravljenega izpita o poznavanju območja MOL in nima sklenjene pogodbe o zaposlitvi, ne sme opravljati avtotaksi prevozov na območju MOL. Voznik lahko ustavlja vozilo, ki ima nalepko, določeno v tem odloku, na vsakem avtotaksi postajališču le v času opravljanja dejavnosti avtotaksi prevozov.

Na avtotaksi postajališču mora biti voznik v vozilu ali poleg njega, oddalji se lahko od vozila le toliko, da pospremi potnika (11. člen). Voznik mora naročeno vožnjo opraviti skladno z naročilom po najkrajši možni poti ali poti, ki jo določi naročnik, in se mora do potnikov vesti vljudno (12. člen).

Voznik, ki je na vožnji in je prost, mora ustaviti vozilo in sprejeti potnika, če s tem ne krši predpisov o varnosti v cestnem prometu.

V primeru, da voznik ne more dokončati začete vožnje, je dolžan v najkrajšem možnem času zagotoviti potniku drugo vozilo (14. člen).

Voznik mora sprejeti potnikovo osebno prtljago, če ne presega velikosti razpoložljivega prtljažnega prostora vozila (15. člen). V vozilu mora biti na vidnem mestu avtotaksi izkaznica za voznika in izvod dovoljenja iz tega odloka (18. člen).

Nekateri prekrški, določeni v navedenih odlokih, ter določene pravice in dolžnosti, ki izhajajo iz njih ter se nanašajo na redarje, so zajete v drugih delih OPV MOL.

10. POGOJI ZA DELOVANJE MESTNEGA REDARSTVA MESTNE OBČINE LJUBLJANA

Med materialne in druge pogoje za delovanje MR MOL in redarjev lahko uvrščamo prostore MR MOL, opremo, ki jo uporabljajo redarji MR MOL, uniformo, simbole in oznake redarstva ter službeno izkaznico redarjev. Opremo redarjev določata Pravilnik o opremi in načinu uporabe opreme občinskih redarjev (Uradni list RS, št. 78/07) in Pravilnik o enotni uniformi, označbah in službeni izkaznici občinskih redarjev (Uradni list RS, št. 103/07), ki ju je izdal minister za notranje zadeve.

Oprema, ki jo imajo na razpolago pri opravljanju svojih nalog MR MOL in njihovi redarji, je opisana v prilogi OPV MOL.

10.1 PROSTORI MESTNEGA REDARSTVA MESTNE OBČINE LJUBLJANA

Prostori MR MOL so v stavbi na naslovu Proletarska ulica št. 1, Ljubljana v drugem in tretjem nadstropju ter v kletnih prostorih stavbe. Na zadnjem dvoriščnem delu stavbe, gledano v smeri gimnazije Moste, je parkirišče namenjeno službenim vozilom MR MOL.

10.2 OPREMA MESTNEGA REDARSTVA MESTNE OBČINE LJUBLJANA

Med opremo redarjev se uvrščajo:

- službena vozila,
- tehnična oprema in
- osebna oprema.

10.2.1 Službena vozila

MR MOL lahko uporablja službena vozila bele barve z napisom MESTNO REDARSTVO in simbolom mestnega redarstva. Izvedbe napisov in simbolov so odvisne od velikosti in tipov službenih avtomobilov (isti tipi službenih avtomobilov so enako označeni).

MR MOL lahko uporablja tudi motorna kolesa, pri čemer se napis in simbol mestnega redarstva označita na način, kot je določeno za službena vozila.

MR MOL lahko uporablja tudi kolesa z motorjem in kolesa, ki so lahko različne barve, brez nalepk, napisov in simbolov.

10.2.2 Tehnična oprema redarja

Tehnična oprema redarjev MR MOL po navedenem pravilniku o opremi je:

- oprema za komunikacijo z zbirkami osebnih podatkov,
- fotoaparati,
- oprema za izvajanje redarskih pooblastil,
- oprema za urejanje cestnega prometa in nadzor nad njim,
- posebna tehnična sredstva in posebni tehnični pripomočki,
- informacijska in telekomunikacijska oprema,
- oprema in pripomočki za usposabljanje in
- prenosna naprava za brezžično radijsko zvezo.

MR MOL uporablja radijske zveze kot predpisani del opreme na območju MOL. Ima odločbo Agencije za telekomunikacije, radiofuzijo in pošto Republike Slovenije št. 649498, 649499, 649500 o uporabi radijske frekvence 155M2250 in 150M7250P VHF (2 m) z lokacijo

oddajnika na Ljubljanskem gradu od leta 1996. V uporabi ima radijske postaje v ESI DMR standardu.

10.2.3 Osebna oprema redarja

Med osebno opremo redarja se štejejo kovinske lisice, plastična zatega, plinski razpršilec, delovni pas s torbico za lisice in torbico za plinski razpršilec, službena torbica, odsevni brezrokavnik, piščalka z vrvico, STOP-loparček in žepna svetilka.

Tipizacija oziroma tehnična specifikacija naštete osebne opreme za redarja je določena v prilogi, ki je sestavni del Pravilnika o opremi in načinu uporabe opreme občinskih redarjev.

Redarji morajo opremo uporabljati in nositi tako, kot je predpisano v posebnih aktih in navodilih proizvajalca.

10.2.4 Uniforma redarja

Redar MR MOL mora med opravljanjem nalog nositi službeno uniformo. Uniforma redarjev je v vseh občinah enotna. Uniformo redarjev in njene sestavne dele lahko redar nosi le v skladu z njihovim namenom.

Uniforma redarja je zimska in poletna ter je po sestavi glede posameznih delov različna za redarje in redarke. Sestavni deli uniforme redarja so tudi dopolnilni deli uniforme (dežni plašč s kapuco, dežne hlače, delovni pas, prevleka za kapo s ščitnikom in položajne oznake redarjev), kolesarski komplet in komplet redarja motorista.

10.2.5 Simboli in oznake redarjev

Kot simbol MR MOL se uporablja grb in ime MOL. Simbol MR MOL se nosi na levem rokavu in je izvezen grb MOL s pripisom MESTNO REDARSTVO.

Nad levim žepom delov uniforme redarja je dodatni našitek v rumeni barvi z napisom MESTNO REDARSTVO, nad desnim žepom pa našitek v rumeni barvi s priimkom in začetno črko imena redarja. Velikost našitka in črk je odvisna od vrste oblačila.

Označbe nazivov v obliki položajnih oznak uradnih oseb redarstva se nosijo na epoletah in kot obesek na desnem žepu uniforme. Označbe nazivov so na modri podlagi iz tkanine z izvezenimi znaki zlatorumene barve v velikosti 20 mm. Določene so položajne oznake za vodjo redarstva, položajne oznake za redarja I, redarja II, redarja III in položajna oznaka za redarja pripravnika.

10.2.6 Službena izkaznica redarjev

Pooblaščen uradna oseba MR MOL mora imeti službeno izkaznico, ki jo mora imeti pri sebi med opravljanjem svojega dela na terenu in jo mora pokazati na zahtevo posameznika po končanem postopku, zoper katerega vodi postopek za prekršek. Službeno izkaznico izda župan MOL PUO MR MOL ob imenovanju v naziv. PUO mora službeno izkaznico vrniti županu, če ji preneha delovno razmerje v MR MOL.

Službena izkaznica vsebuje naziv PUO MR MOL, njene identifikacijske podatke in pooblastila. Službena izkaznica redarja je sestavljena iz identifikacijske kartice in ovitka.

11. VRSTE IN OBSEG NALOG MESTNEGA REDARSTVA MESTNE OBČINE LJUBLJANA

11.1 SPLOŠNO O VRSTAH IN OBSEGU NALOG MESTNEGA REDARSTVA MESTNE OBČINE LJUBLJANA

Redarstvo ni tipična služba občinske, mestne oziroma medobčinske uprave. Enako velja tudi za redarja, ki prav tako ni tipično delovno mesto občinske oziroma mestne uprave. Redar je PUO (primerjava s policijo), katerega delo je v večini represivnega značaja in posledično so podvrženi najrazličnejšim pritiskom, konfliktom in celo fizičnim napadom (*v letu 2006 in 2007 je bilo na redarje MR MOL izvedenih več različnih napadov - verbalne grožnje, vlečenje za rokav, odrivanje, preprečitev uradnega dejanja ipd. V letu 2008 pa so se napadi intenzivirali ne le po številu, temveč tudi po intenzivnosti oz. posledicah teh dejanj – poškodbe glave itd.*) ter drugim neugodnim delovnim razmeram. Redar opravlja svoje naloge z zelo podobnimi metodami in načini kot sorodne službe (policija, inšpektorji, carina), le da pri svojem delu nima takšne količine ustreznih mehanizmov zaščite kot drugi, kar se odraža na pritiskih in drugih oblikah nasilja nad redarjem.

Z ZoRed, ZVJRM, ZVCP-1, Pravilnikom o enotni uniformi, označbah in opremi pooblaščenih delavcev občinskega redarstva ter sprejetimi predpisi MOL sta se vrsta in obseg nalog temeljito spremenila predvsem za MR MOL.

11.2 KONKRETNE NALOGE GLEDE NA VRSTE IN OBSEG NALOG MESTNEGA REDARSTVA MESTNE OBČINE LJUBLJANA

MR MOL izvaja preventivne in represivne naloge, glede na vrsto in obseg nalog pa predvsem naslednje:

- naloge na področju zagotavljanja varnosti cestnega prometa v naseljih,
- naloge na področju zagotavljanja varnosti na občinskih javnih poteh, rekreacijskih in drugih javnih površinah,
- naloge zagotavljanja varnosti javnega premoženja ter zgradb in drugih objektov naravne in kulturne dediščine,
- naloge vzdrževanja javnega reda in miru,
- naloge na področju preprečevanja kaznivih dejanj in drugih kaznivih ravnanj in
- naloge na področju varstva okolja.

11.2.1 Naloge na področju zagotavljanja varnosti cestnega prometa v naseljih

Naloge na področju zagotavljanja varnosti cestnega prometa oziroma zagotavljanja varnega in neoviranega cestnega prometa MR MOL opravlja predvsem na ta način, da:

- ureja in nadzira promet na cestah mesta Ljubljane in državnih cestah v naselju,
- dosledno izvaja nadzor nad ustavljenimi in parkiranimi vozili ter ovirami v naselju tako, da v primeru zaznanih kršitev ustrezno in zakonito ukrepa,
- dosledno izvaja nadzor nad ravnanjem udeležencev cestnega prometa v naselju v skladu s svojimi pristojnostmi, še zlasti pa na območju umirjenega prometa in območju za pešce,
- ugotavlja kršitve določb zakona o varstvu cest in okolja v naselju in na občinskih cestah zunaj naselja,
- opravlja nadzor prometa s samodejnimi merilnimi napravami za nadzor prometa, v katerih se prekrški slikovno dokumentirajo,
- sodeluje v akcijskih oblikah dela, ki so nacionalnega pomena,
- sodeluje v akcijah Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu MOL ter skupnih akcijah s policijo oziroma posameznimi policijskimi postajami.

11.2.2 Naloge na področju zagotavljanja varnosti na občinskih javnih poteh, rekreacijskih in drugih javnih površinah

Naloge na področju zagotavljanja varnosti na občinskih javnih poteh, rekreacijskih in drugih javnih površinah MR MOL zagotavlja predvsem:

- s preventivnimi obhodi na javnih poteh, rekreacijskih in drugih javnih površinah ter ugotavljanjem vseh tistih ravnanj udeležencev, ki se kažejo predvsem kot kršitve javnega reda in miru, motenje rekreativnih dejavnosti ali kažejo znake kaznivih dejanj oziroma drugih kaznivih ravnanj,
- z ustnim opozarjanjem in opozarjanjem prek sredstev javnega obveščanja o morebitnih nevarnostih in ogrožanjih, če se pojavijo na javnih poteh, rekreacijskih in drugih javnih površinah in območjih,
- s stalnim sodelovanjem s policisti in organiziranjem skupnih akcij s posameznimi policijskimi postajami, katerih namen je preventivno delovanje in opozarjanje na kršitve in druge nepravilnosti udeležencev in
- drugimi oblikami delovanja (obveščanjem pristojnih o poškodbah na javnih poteh, o nezakonitih odstranitvah signalizacije ...).

11.2.3 Naloge zagotavljanja varnosti javnega premoženja ter zgradb in drugih objektov naravne in kulturne dediščine

Naloge zagotavljanja varnosti javnega premoženja ter naravne in kulturne dediščine MR MOL zagotavlja tako, da:

- v okviru svojih pristojnosti skrbi za preprečevanje ogroženosti in napadov na javno premoženje ter zgradb in drugih objektov naravne in kulturne dediščine,
- poskrbi za zaščito sledov in zavarovanje kraja kaznivega dejanja ali drugega kaznivega ravnanja ter na ustrezen način o tem ali poškodovanju teh objektov obvesti policijo,
- sodeluje z zasebnimi varnostnimi službami (lastnimi ali pogodbeno najetimi), ki varujejo zgradbe in druge objekte naravne in kulturne dediščine, saj je njihovo varovanje obvezno glede na 59. člen Zakona o zasebnem varovanju (Uradni list RS, št. 126/03, 102/07 in 96/08 – Odl. US) in Uredbo o obveznem organiziranju službe varovanja (Uradni list RS, št. 43/08),
- opravlja druge naloge, s katerimi lahko prispeva k večji varnosti javnega premoženja ter zgradb in drugih objektov naravne in kulturne dediščine ter
- sodeluje s policijo oziroma posameznimi policijskimi postajami pri akcijskem in rednem delu varovanja zgradb in objektov naravne in kulturne dediščine.

11.2.4 Naloge vzdrževanja javnega reda in miru

Naloga vzdrževanja javnega reda in miru je poleg zagotavljanja varnosti cestnega prometa ena izmed osrednjih in pomembnejših nalog vseh redarstev v Republiki Sloveniji. Navsezadnje imajo redarstva in občinski redarji pristojnosti, pooblastila in naloge, da se morajo aktivno in dejavno vključiti v vse procese in dejavnosti nepretrganega zagotavljanja javnega reda in miru.

Glede na vse to mora MR MOL na področju izvajanja nalog vzdrževanja javnega reda in miru zlasti:

- s preventivnimi in drugimi ukrepi preprečevati izvajanje prekrškov s področja javnega reda in miru in drugih prekrškov, s katerimi se posega v kakovost življenja in dela občanov MOL in njihovih obiskovalcev,
- s preventivnimi in drugimi ukrepi preprečevati tudi druge kršitve javnega reda, s katerimi se znižuje stopnja varnosti javnega prostora oziroma območij MOL,
- ustrezno ukrepati po ZVJRM v primeru zaznave primerov nedostojnega vedenja (7. člen), beračenja na javnem kraju (9. člen), uporabe nevarnih predmetov (prvi

- odstavek 11. člena), zaznave poškodovanj uradnih napisov, oznak ali odločb (12. člen), zaznave pisanj po objektih (13. člen), zaznav vandalizma (16. člen), zaznav nedovoljenega kampiranja (18. člen), v primeru nedovoljene uporabe živali (19. člen),
- ustrezno ukrepati v primeru neupoštevanja zakonitega ukrepa uradnih oseb (prvi in tretji odstavek 22. člena ZVJRM),
 - zagotoviti fizično navzočnost redarjev na tistih mestih in krajih, ki so varnostno problematični glede na varnostno oceno ter varnostna tveganja in
 - sodelovati s policijo oziroma posameznimi policijskimi postajami pri preprečevanju kršitev javnega reda in miru in njihovih akcijah na območju MOL.

MR MOL oziroma redar mora na kraju dogodka zadržati storilca prekrška, če ga je zalotil pri storitvi prekrška. Takšno zadržanje lahko traja do prihoda policije, vendar največ eno uro.

11.2.5 Naloge na področju preprečevanja kaznivih dejanj in drugih kaznivih ravnanj

Naloge na področju preprečevanja kriminalnih pojavov so naloge, s katerimi se preprečuje izvajanje kaznivih dejanj in drugih kaznivih ravnanj, med katera med drugim sodijo tudi prekrški ter kršitve finančnih, davčnih in drugih predpisov.

MR MOL mora na področju preprečevanja kaznivih dejanj in drugih kaznivih ravnanj ter kriminalnih pojavov v okviru svojih pristojnosti zlasti:

- s preventivnimi in drugimi ukrepi preprečevati kazniva dejanja in druga kazniva ravnanja ter s tem prispevati k večji varnosti in kakovosti življenja in dela v MOL in
- sodelovati s policijo oziroma posameznimi policijskimi postajami in drugimi organi.

Poleg navedenega pa imajo redarji na področju preprečevanja in odkrivanja kaznivih dejanj še naslednji dve obveznosti:

- redar sme oziroma »mora« na kraju kaznivega dejanja zadržati storilca kaznivega dejanja, ki ga je zalotil pri storitvi kaznivega dejanja, in sicer do prihoda policije, vendar največ eno uro;
- redar je dolžan v skladu z določbami zakona, ki ureja kazenski postopek, obvestiti policijo (lahko tudi državno tožilstvo), če pri opravljanju svojih nalog ugotovi, da se pripravlja, izvaja ali je že izvedeno kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti ali na predlog.

11.2.6 Naloge na področju varstva okolja

Varstvo okolja je zelo široko področje, v katero je mogoče posegati z bagatelnimi dejanji in ravnanji, ki so varnostno manj problematična, lahko pa tudi s hujšimi oblikami takšnih ravnanj (množična naklepna poškodovanja, vandalizem, požigi ...), največkrat pa se v okolje posega zaradi nastalih izrednih dogodkov. kot so naravne nesreče (potresi, poplave, požari ...), prometne nesreče z »ekološkimi posledicami«, onesnaževanje okolja, poškodovanje zgradb in drugih objektov naravne in kulturne dediščine ter drugo.

Glede na naštetu mora MR MOL na področju varstva okolja zlasti:

- s preventivnimi in drugimi ukrepi preprečevati vse možne oblike poseganja v okolje ter s tem prispevati k večji varnosti in kakovosti življenja in dela v MOL,
- sodelovati s policijo in drugimi pristojnimi organi za varstvo okolja,
- storiti vse potrebno v okviru svojih pristojnosti za zmanjševanje posledic (škod, poškodb in izgub, nastalih zaradi naravnih in drugih nesreč ter izrednih dogodkov,
- opravljati druge naloge na področju varstva okolja, s katerimi se dviguje stopnja varnosti na javnih prostorih in območjih MOL.

11.3 DRUGE NALOGE MESTNEGA REDARSTVA MESTNE OBČINE LJUBLJANA

Med druge naloge MR MOL lahko štejemo predvsem naloge po Odloku o cestnoprometni ureditvi v MOL, ki na specifičen način in glede na prometnovarnostne razmere določa cestnoprometno ureditev v MOL. Poleg tega pa lahko med pomembne naloge MR MOL štejemo še:

- naloge glede na Odredbo o določitvi javnih parkirnih površin, namenjenih parkiranju vozil stanovalcev s stalnim bivališčem na območju območja za pešce ter Odredbo o določitvi območij za pešce, ki so pod posebnim režimom parkiranja,
- izvajanje nadzora nad nepravilno ustavljenimi in parkiranimi vozili na določenih mestih in krajih v Ljubljani,
- naloge na področju dinamičnega prometa,
- prostorski obseg izvajanja nalog,
- naloge, povezane z drugimi področji dela, in
- logistične in druge naloge MR MOL.

11.3.1 Naloge po Odloku o cestnoprometni ureditvi v Mestni občini Ljubljana

Odlok o cestnoprometni ureditvi ureja mirujoči promet v MOL in daje neposredno pooblastilo MR MOL za izvajanje nadzora predvsem za naslednja področja:

- izvajanje nadzora nad plačevanjem parkirnine na belih conah,
- izvajanje nadzora nad označevanjem časa začetka parkiranja na modrih conah,
- izvajanje nadzora na območjih umirjenega prometa,
- izvajanje nadzora v conah za pešce,
- izvajanje nadzora na javnih prometnih površinah (cestah, pločnikih, trgih ...), kjer je ustavljanje in parkiranje prepovedano s prometno signalizacijo),
- izvajanje nadzora nad nepravilno ustavljenimi in parkiranimi vozili na kolesarskih poteh, pločnikih in pešpoteh,
- izvajanje nadzora nad nepravilno ustavljenimi in parkiranimi vozili na avtobusnih postajališčih in drugih površinah, kjer parkiranje in ustavljanje ni dovoljeno,
- odrejanje za namestitev blokade vozila z ustrezno opremo,
- odrejanje odvozov vozila s pajkom.

Pri izvajanju navedenih nalog redarji MR MOL po potrebi sodelujejo s posameznimi policijskimi postajami, službami MOL in koncesionarji MOL.

11.3.2 Naloge v zvezi s posebnim režimom parkiranja

Na ožjem območju mesta Ljubljane je zaradi uveljavitve Odredbe o določitvi javnih parkirnih površin, namenjenih parkiranju vozil stanovalcev s stalnim bivališčem na območju za pešce, in Odredbe o določitvi območij za pešce, ki urejata poseben režim parkiranja na območjih za pešce, potreba po nadzoru na določenih lokacijah, kot so trgi, ulice, nabrežja ploščadi itd.

Nadzor nad preostalimi deli mesta pa poteka po tedenskem delovnem nalogu oziroma po dnevnem delovnem nalogu.

11.3.3 Izvajanje nadzora nad nepravilno ustavljenimi in parkiranimi vozili na določenih mestih in krajih v Mestne občine Ljubljana

ZVCP-1 daje neposredno pooblastilo za izvajanje nadzora mirujočega prometa lokalni skupnosti. Glede na to MR MOL izvaja nadzor nad nepravilno ustavljenimi in parkiranimi vozili in izreka globe v primeru, kadar je vozilo:

- na prehodu za pešce in v razdalji, manjši od 5 m pred prehodom,
- na kolesarski stezi, kolesarski poti, pločniku, pešpoti ali kolesarskem pasu,
- na železniškem prehodu ali manj kot 15 m od prehoda oziroma proge,

- v križišču in na razdalji, manjši kot 5 m od najbližjega prečnega roba vozišča,
- v predoru, podvozu, galeriji, na mostu in nadvozu,
- na označenem avtobusnem postajališču na vozišču ali manj kot 15 m od njega pa je dovoljena ustavitev na postajališču zunaj vozišča, če s tem ni oviran avtobusni promet,
- na ozkem in nepreglednem odseku ceste (ovinku, pod klancem), če drugo vozilo ne bi moglo varno voziti mimo,
- na delu ceste, kjer bi bil prost prehod med ustavljenim oziroma parkiranim vozilom in nepretrgano vzdolžno črto na vozišču ali nasprotnim robom vozišča ali kakšno drugo oviro na cesti, širok manj kot 3 m,
- na pospeševalnem, zaviralnem, prehitevalnem in odstavnem pasu,
- na mestu, na katerem bi vozilo zakrivalo postavljeni prometni znak ali napravo, ki daje svetlobne ali zvočne signale,
- na vozišču ceste zunaj naselja,
- na vseh prometnih površinah, ki niso namenjene prometu vozil,
- na mestu, na katerem bi parkirano vozilo onemogočilo vključitev v promet že parkiranemu vozilu,
- na cestah v naselju z dvema ali več prometnimi pasovi za vožnjo v isto smer in
- na označenem parkirnem prostoru za invalide, razen invalidov iz 53. člena tega zakona,
- na intervencijskih poteh.

11.3.4 Naloge Mestnega redarstva Mestne občine Ljubljana na področju dinamičnega prometa

V letu 2008 so bile sprejete spremembe in dopolnitve ZVCP-1 (Uradni list RS, št. 37/08), ki je na področju dinamičnega oziroma gibajočega se prometa vnesel korenite spremembe glede pristojnosti redarjev.

Pri tem sta najpomembnejši dve pristojnosti redarjev, in sicer:

- da lahko urejajo in nadzirajo promet na občinskih cestah in državnih cestah v naselju,
- da lahko opravljajo nadzor prometa s samodejnimi merilnimi napravami za nadzor prometa, v katerih se prekrški slikovno dokumentirajo.

Pri izvajanju naštetih nalog redarji MR MOL po potrebi sodelujejo s posameznimi policijskimi postajami, organi MOL in koncesionarji MOL.

11.3.5 Prostorski obseg izvajanja nalog Mestnega redarstva Mestne občine Ljubljana

Z realnim pogledom na prostorsko zaokroženost MOL in s predpostavko, da je intenziteta nadzora v povezavi s frekvenco dogodkov na posameznih območjih, z odredbo o določitvi območij za pešce in odredbo o določitvi javnih parkirnih površin, namenjenih parkiranju vozil stanovalcem s stalnim bivališčem na območju za pešce, so za izhodišče določanja prostorskega obsega dela v prvi fazi opredeljena le območja v centru mesta in šele na podlagi ugotavljanja, sporočanja ter zbiranja obvestil bo prostorski obseg dela vezan tudi na okolico mesta.

Takšno odločitev utemeljujejo tudi uradni podatki o obsegu dela na nekaterih področjih mesta Ljubljane, kar je razvidno iz Ocene varnostnih razmer na območju MOL.

11.3.6 Naloge Mestnega redarstva Mestne občine Ljubljana, povezane z drugimi področji dela

Pri nalogah MR MOL, ki so povezane z drugimi področji dela, gre za preprečevanje kršitev predpisov, katerih izvajanje in nadzorovanje ni v pristojnosti MR MOL. Ne glede na to pa gre

za kršitve predpisov, ko lahko MR MOL s preventivnimi in drugimi oblikami izvajanja nalog v okviru svojih pristojnosti ukrepa tako, da kršilce opozarja na kršitve in o tem obvešča pristojne lokalne in državne organe ter službe.

V to kategorijo predpisov sodijo tisti zakonski in podzakonski predpisi, za izvajanje katerih so pristojni drugi organi in službe, MR MOL pa lahko ob kršitvah teh predpisov izreka opozorila in podatke o kršitvah in kršilcih sporoča pristojnim organom in službam, ki lahko pozneje ustrezno ukrepajo v skladu s svojimi pristojnostmi ter vplivajo na preprečevanje oziroma odpravljanje takšnih kršitev.

11.3.7 Logistične in druge naloge Mestnega redarstva Mestne občine Ljubljana

V okviru vrste in obsega nalog MR MOL so bile doslej predstavljene predvsem operativne naloge MR MOL in naloge redarjev oziroma pooblaščenih uradnih oseb MR MOL.

Ob učinkovitem in uspešnem delu redarjev na terenu se zaradi načina in metodologije dela in izvajanja nalog hote ali nehote zbira množica podatkov (podatki o kršitvah, operativne informacije, zaznave kaznivih dejanj ...), ki brez nadaljnje obdelave nimajo nikakršne vrednosti ali pomena. Ti podatki so zelo pomembni za pripravo ustrezne strategije delovanja MR MOL ter pripravo konkretnih načrtov za odzivanje na kršitve in preventivno delovanje tam, kjer so gostitve negativnih pojavov in tam, kjer se posega v kvaliteto življenja in dela v MOL.

Prav zaradi tega je v MR MOL v organizacijskem in vsebinskem smislu vzpostavljena ustrezna logistična (oprema, vozila, osebna oprema ...) in informacijska podpora operativnemu delu prekrškovnega organa.

Najbolj obsežna logistična podpora je namenjena obdelavi podatkov v zvezi z vodenjem prekrškovnih postopkov. Glede na to, da je prekrškovni postopek kompleksen in sestavljen iz različnih vej obdelave, mora MR MOL pri posodabljanju dela izhajati iz nekaterih temeljnih izhodišč in usmeritev MOL, in sicer:

- povečati strokovnost dela,
- zagotoviti takšno tehnologijo, ki bo ne glede na količino podatkov časovno sposobna njihove obdelave (pri tem so bili upoštevani predvsem zakoniti roki),
- avtomatizirati postopke ter s tem zmanjšati število napak v procesu dela in
- znižati stroške pri obdelavi podatkov, zlasti pa pri vodenju prekrškovnih postopkov.

Za izvedbo zastavljenih temeljnih izhodišč in usmeritev MOL je potrebno nenehno spremljati, razvijati in posodabljati informacijske in druge programe za kvalitetno in učinkovito delo MR MOL, seveda v skladu z razvojem informacijskih in drugih tehnologij v svetu.

12. NAČIN IZVAJANJA ZAKONSKIH POOBLASTIL MESTNIH REDARJEV

12.1 SPLOŠNO O IZVAJANJU ZAKONSKIH POOBLASTIL REDARJEV

Pooblastila lahko opredelimo kot mandat, ki ga redarji potrebujejo za uspešno opravljanje nalog, kot so določene z zakonom in občinskimi predpisi. Pooblastila v najširšem pomenu pomenijo pravico, največkrat tudi dolžnost določenih oseb, da lahko ali pa morajo opraviti uradno dejanje oziroma izvesti določene ukrepe ali opravila. Pooblastilo je pravica in dolžnost določenih oseb, da v primerih, določenih z zakonom, in načinom, ki je določen z zakonom, izvajajo proti osebam določene ukrepe in opravila oziroma je pravica, da kdo uradno veljavno opravi oziroma opravlja kako pravno dejanje.

Pri izvajanju zakonskih pooblastil je potrebno upoštevati načela, ki opredeljujejo kdaj in pod kakšnimi pogoji jih je dovoljeno izvajati. Sama načela uporabe pooblastil so, poleg njihove zakonske določitve in pogojev uporabe, temelj za ugotavljanje upravičenosti njihove uporabe.

Posamezna načela za uporabo prisilnih sredstev so:

- načelo zakonitosti,
- načelo legitimnosti oziroma upravičenost,
- načelo strokovnosti,
- načelo humanega ravnanja,
- načelo sorazmernosti in
- načelo imunitete.

V ZORed-u so določena tista pooblastila, s katerimi je redarjem zagotovljeno izvajanje nalog javne varnosti in javnega reda na območju občine. Glede na predpise lahko redarji uporabljajo naslednja pooblastila:

- opozorilo,
- ustno odredbo,
- ugotavljanje istovetnosti,
- varnostni pregled osebe,
- zaseg predmetov,
- zadržanje storilca prekrška in kaznivega dejanja,
- uporaba fizične sile ter sredstev za vklepanje in vezanje ter
- uporaba plinskega razpršilca.

V ZP-1 so določena pooblastila redarjev, ki jih izvajajo v postopkih o prekrških, posamezna pooblastila pa jim dajejo tudi drugi (specialni) zakoni. Tako lahko med pooblastila redarjev na določen način štejemo tudi predvsem naslednje ukrepe:

- izvajajo nadzor nad ustavljenimi in parkiranimi vozili ter ovirami v naselju,
- izvajajo nadzor nad ravnanjem udeležencev cestnega prometa na območju umirjenega prometa in območju za pešce,
- ugotavljajo kršitve določb 113. člena ZVCP-1 o varstvu cest in okolja v naselju in na občinskih cestah zunaj naselja,
- zahtevajo od voznika motornega vozila vozniško dovoljenje in prometno dovoljenje, od drugega udeleženca cestnega prometa pa listino, s katero ugotovijo njegovo istovetnost na območjih, kjer redarji izvajajo svoja pooblastila,
- uporabljajo znake, ki jih uporabljajo policisti, določene z zakonom in podzakonskimi akti.

12.2 OPOZORILO

ZORed v 10. členu določa, da ima redar pri opravljanju nalog pooblastilo izrekanja opozorila. Drugi odstavek istega člena določa, da se za izvajanje pooblastila opozorila uporabljajo tudi določbe ZPol) in podzakonski predpisi, ki urejajo načela in način uporabe istovrstnih pooblastil policistov.

ZPol določa v 34. členu, da policisti z opozorilom opozarjajo osebe, državne organe, gospodarske družbe, samostojne podjetnike, posameznike, organe, organizacije in samoupravne lokalne skupnosti na okoliščine ali ravnanja, ki ogrožajo življenje, osebno varnost ali premoženje ljudi, prav tako pa tudi na splošno nevarnost.

Opozorila so lahko ustna, pisna oziroma dana z drugimi primernimi sredstvi. Vselej morajo biti jasna, kratka, korektna in nedvoumna ter morajo vsebovati razlog in namen opozarjanja.

Pri tem je bistveno, da je potrebno pooblastilo za dajanje opozorila razlikovati od pooblastila za dajanje ukaza, ki ga je dovoljeno dajati le za ukrepe in dejavnosti, od katerih je neposredno odvisno uspešno opravljanje nalog policije, in za toliko časa, kolikor je potrebno, da se lahko te naloge opravijo. Ob upoštevanju navedenega je potrebno upoštevati, da gre pri uporabi opozorila kot pooblastila redarja za pooblastilo, ki ga ima redar na podlagi ZORed. Tako lahko redar pooblastilo za dajanje opozorila uporabi v primerih, ko osebo v postopku seznanja (opozarja) na nevarnosti. Za neupoštevanje opozorila, ki ga izreče redar na podlagi določil ZORed, niso določene nobene posledice.

Poudariti je treba, da imajo redarji možnost izreka opozorila tudi po ZP-1, ki določa, da lahko pooblaščen uradna oseba prekrškovnega organa namesto izreka sankcije kršitelja opozori, če je storjeni prekršek neznatnega pomena in če pooblaščen uradna oseba oceni, da je glede na pomen dejanja opozorilo zadosten ukrep. O izrečenih ukrepih se lahko vodi evidenca, vendar obdelava osebnih podatkov pri tem ni dovoljena.

12.3 USTNA ODREDBA

ZORed v 10. členu določa, da ima redar pri opravljanju svojih nalog pooblastilo, da lahko izreka ustne odredbe. Podrobneje je pooblastilo za izrek ustne odredbe opredeljeno v 11. členu ZORed, ki določa, da z ustno odredbo redar daje obvezna navodila in prepovedi, odreja ukrepe in dejavnosti, od katerih je neposredno odvisno uspešno opravljanje nalog iz pristojnosti redarstva. Z odredbo se zahteva, da mora kdo kaj storiti ali opustiti zaradi zagotovitve teh nalog.

Delno je mogoče pooblastilo za izrekanje ustne odredbe primerjati s pooblastilom „ukazovanja“, ki ga imajo policisti na podlagi določb 34. člena ZPol, ki določa, da policisti z ukazom dajejo posameznikom, državnim organom, gospodarskim družbam, samostojnim podjetnikom posameznikom, organom, organizacijam in skupnostim navodila in zahteve za ukrepe in dejavnosti, ki jih mora kdo storiti ali opustiti, da bi bilo zavarovano življenje ljudi, nadalje premoženje pred uničenjem, poškodovanjem, tatvino in drugimi oblikami škodljivega ravnanja, da bi bila zagotovljena varnost prometa, preprečeni neredi, nemiri in druge podobne kršitve javnega reda ali odvrnjene škodljive posledice naravnih in drugih nesreč v skladu z odločitvami organov, pristojnih za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Ustno odredbo kot pooblastilo uporabi redar v tistih primerih, ko mora od koga zahtevati, da ta nekaj stori ali opusti in je to nujno potrebno, da lahko redar uspešno opravi nalogo iz svoje pristojnosti ter tako poskrbi za javno varnost in javni red na območju občine.

12.4 UGOTAVLJANJE ISTOVETNOSTI

ZORed v 10. členu določa, da ima redar pri opravljanju nalog pooblastilo ugotavljanja istovetnosti. Ugotavljanje istovetnosti je ukrep, dejanje oziroma opravilo, s katerim se ugotavlja, ali je določena oseba resnično tista, za katero se izkazuje.

Podrobneje je pooblastilo za ugotavljanje istovetnosti opredeljeno v 12. členu ZORed, ki določa, da redar ugotavlja istovetnost osebe, ki s svojim obnašanjem in ravnanjem na določenem kraju ali ob določenem času vzbuja sum, da bo ogrozila varnost ljudi ali premoženja, izvaja ali je izvedla prekršek ali kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti.

Istovetnost oseb se ugotavlja na podlagi vpogleda v osebno izkaznico ali drugo veljavno listino, ki je opremljena s fotografijo in ki jo je izdal državni organ. Istovetnost je mogoče ugotavljati tudi na podlagi tuje potne listine ali druge javne listine, ki je opremljena s

fotografijo, na podlagi katere je mogoče ugotoviti istovetnost, ali na podlagi drugih dokumentov, ki vsebujejo podatke o osebi, ali ob pomoči drugih, ki osebo poznajo.

Osebo, katere istovetnost ugotavlja, je redar dolžan seznaniti z razlogi za ugotavljanje istovetnosti. Če redar ne more ugotoviti istovetnosti osebe, jo zadrži in obvesti policijo, ki mora prevzeti nadaljevanje identifikacijskega postopka.

Redar lahko pri opravljanju nalog zagotavljanja varnega in neoviranega cestnega prometa zahteva od voznika motornega vozila vozniško dovoljenje in prometno dovoljenje, od drugega udeleženca cestnega prometa pa listino, s katero ugotovi njegovo istovetnost. Udeleženec cestnega prometa mora izročiti redarju zahtevano listino na vpogled.

12.5 VARNOSTNI PREGLED OSEBE

ZORed v 10. členu odloča, da ima redar pri opravljanju nalog pooblastilo izvajanja varnostnega pregleda osebe. Drugi odstavek istega člena določa, da se za izvajanje pooblastil varnostnega pregleda uporabljajo določbe ZPol in podzakonskih predpisov, ki urejajo načela in način uporabe istovrstnih pooblastil policistov.

Ob upoštevanju navedenega morajo redarji pri izvajanju pooblastila „varnostni pregled“ poznati vsebino enakega pooblastila iz ZPol, ki v 38. členu določa, da lahko policisti pri opravljanju nalog, določenih z zakonom, v primeru, ko obstaja verjetnost napada ali samopoškodovanja s strani določene osebe, opravijo varnostni pregled te osebe.

Pod enakimi pogoji lahko opravijo varnostni pregled tudi redarji. Iz tega torej izhaja, da lahko pooblastilo varnostnega pregleda uporabijo zgolj in samo iz varnostnih razlogov.

Pri tem je potrebno opozoriti, da varnostni pregled po ZPol obsega pregled osebe, njenih stvari in prevoznega sredstva, pri čemer se ugotavlja, ali je ta oseba oborožena in ali ima pri sebi oziroma s seboj druge nevarne predmete.

Podrobneje je način izvedbe pooblastila varnostnega pregleda določen v 22., 23. in 24. členu Pravilnika o policijskih pooblastilih, ki določajo:

- da pri varnostnem pregledu policist z rokami pretipa oblačila osebe, rokavice, pokrivalo in lase ter pregleda obutev. Če pri tem zazna predmet ali snov, ki bi ju oseba lahko uporabila za napad ali samopoškodovanje, predmet ali snov odvzame in pregleda. Policist pregleda tudi druge predmete, ki jih ima oseba pri sebi in bi lahko bilo v njih skrito orožje ali drugi nevarni predmeti. Varnostni pregled osebe praviloma opravlja oseba istega spola, razen kadar varnostnega pregleda ni mogoče odložiti (22. člen),
- da lahko policisti opravijo tudi varnostni pregled stvari in prevoznega sredstva, ki so v neposredni bližini in dostopni osebi, ki jo varnostno pregleduje (23. člen) in
- da lahko policist, če pri varnostnem pregledu najde orožje ali drug nevaren predmet, le tega odvzame. Če policist najde predmet, ki mora biti zasežen na podlagi zakona, ki ureja kazenski postopek, in zakona, ki ureja postopek o prekrških, ali na podlagi drugega zakona, policist po pregledu nadaljuje postopek po teh predpisih (24. člen).

V ZPol je določeno, da se varnostni pregled opravlja vselej, ko obstaja verjetnost (sum), da bo oseba napadla redarja z orodjem, orožjem ali kakim drugim predmetom (šop ključev, prenosni telefon) ali poškodovala samo sebe.

12.6 ZADRŽANJE STORILCA PREKRŠKA IN KAZNIVEGA DEJANJA

ZORed v 10. členu določa, da ima redar pri opravljanju nalog pooblastilo zadržanja storilca na kraju prekrška ali kaznivega dejanja. V 13. členu ZORed pa je določeno, da sme redar na kraju dogodka zadržati storilca prekrška in osebo, zaloteno pri kaznivem dejanju, katerega storilec se preganja po uradni dolžnosti ali na predlog. Zadržanje sme trajati do prihoda policistov, vendar najdalj eno uro.

Ukrep je podoben policijskemu ukrepu omejitve gibanja na določenem prostoru, ki pomeni prepoved zapustitve določenega prostora oziroma območja do prihoda policije. Tudi s tem ukrepom se posega v človekove pravice in temeljne svoboščine, kot smo omenili pri drugih ukrepih. Ukrep zadržanja oseb do prihoda policije lahko izvedejo redarji proti storilcu prekrška in proti osebi, ki je bila zalotena pri kaznivem dejanju, katerega storilec se preganja po uradni dolžnosti ali na predlog oškodovanca. Takšna dikcija je povzeta po Zakonu o kazenskem postopku, ki določa, da tistemu, ki je zasačen pri kaznivem dejanju, katerega storilec se preganja po uradni dolžnosti, sme vsakdo vzeti prostost, pri čemer ga mora takoj izročiti preiskovalnemu sodniku oziroma policiji.

Po ZORed sme redar zadržati do prihoda policije le tistega, ki ga zaloti pri storitvi prekrška ali pri izvajanju kaznivega dejanja, katerega storilec se preganja po uradni dolžnosti ali na predlog oškodovanca. Takšno zadržanje sme, glede na 13. člen ZORed, trajati najdalj eno uro. S tem zakonodajalec ne zavezuje le redarja, temveč tudi policijo, da le-ta storilca tudi prevzame čim prej. Zalotitev redarja pomeni tudi zasledovanje osebe, če ta ob zalotitvi pobegne s kraja, kjer je bila zalotena, do kraja, na katerem ji redar pobeg onemogoči in jo od tega trenutka dalje zadrži do prihoda policije, vendar najdlje eno uro.

V vseh drugih primerih, ko storilec izvede kaznivo dejanje oziroma kaznivo ravnanje ali kako drugače ogroža varnost ljudi ali premoženja, sme redar ukrepati v skladu z zakonom in uporabiti druge ukrepe, ki jih ima na voljo, seveda le v skladu z zakonom in če so izpolnjeni vsi pogoji.

Ob zadržanju osebe do prihoda policije mora redar ugotoviti njeno istovetnost in pridobiti podatke o zadržani osebi in sicer:

- osebno ime, rojstne podatke, naslov stalnega ali začasnega prebivališča zadržane osebe,
- razlog zadržanja,
- čas in kraj zadržanja,
- čas obveščanja policije in čas predaje zadržane osebe policiji,
- morebitne telesne poškodbe in uporabo sredstev za vklepanje.

Če so podani razlogi, zaradi katerih redar ne more ugotoviti istovetnosti osebe ali bi bilo nevarno, da na kraju zadržanja ugotavlja istovetnost zadržane osebe, sme redar z ugotavljanjem istovetnosti in pridobivanjem zgoraj navedenih podatkov počakati do prihoda policije.

Pri izvajanju tega pooblastila je potrebno omeniti, da je s pooblastilom zadržanja storilca prekrška in kaznivega dejanja neposredno povezano pooblastilo izrekanja ustne odredbe. Da bi bila zagotovljena jasna opredelitev med posameznimi dejanji oziroma fazami izvajanja postopka redarja, je nujno, da je povezan s pooblastilom izdajanja ustne odredbe, s katero se storilcu jasno pove oziroma odredili zadržanje. Od izrečene odredbe dalje pa teče tudi enourni rok, ki ga ima redar na voljo za izvajanje pooblastila zadržanja.

Zakon o kazenskem postopku (Uradni list RS, št. Uradni list RS, št. 32/07 – uradno prečiščeno besedilo, 102/07 – ZSKZDČEU, 68/08 in 89/08 – Odl. US) določa v 160. členu, da sme tistemu, ki je zasačen pri kaznivem dejanju, za katero se storilec preganja po uradni

dolžnosti, vsakdo vzeti prostost. Osebo, ki ji je bila na tej osnovi vzeta prostost, se mora takoj izročiti preiskovalnemu sodniku ali policiji, če tega ni mogoče storiti, pa je potrebno o tem takoj obvestiti enega od teh organov.

12.7 ZASEG PREDMETOV IN RAVNANJE Z ZASEŽENIMI PREDMETI

ZORed določa, da imajo redarji pooblastilo za zaseg predmetov, pri tem pa morajo uporabljati določbe ZPol in podzakonske predpise, ki urejajo načela in način uporabe istovrstnega pooblastila policistov. ZPol v 46. členu določa, da policisti zasežejo predmete na podlagi odredbe pristojnega organa ali iz razlogov, določenih z zakonom.

Policisti pri opravljanju drugih nalog, določenih z zakonom, zasežejo predmete, namenjene za napad ali samopoškodovanje, kakor tudi predmete, s katerimi se lahko huje ogrozita javni red ali splošna varnost ljudi ali premoženja, ali predmete, ki so bili uporabljeni, pridobljeni oziroma so nastali s prekrškom ali kaznivim dejanjem.

Predmete so policisti dolžni izročiti pristojnemu organu. V primeru, da zoper osebo, ki so ji bili predmeti zaseženi, ni bil uveden postopek pred pristojnim organom, je treba predmete osebi vrniti, razen če gre za nevarne predmete. Podrobneje je način izvedbe pooblastila zasega predmetov in ravnanje z zaseženimi predmeti določeno v 58., 59., 60., 61. in 62. členu Pravilnika o policijskih pooblastilih, ki določajo:

- če okoliščine to dopuščajo, policist ukaže osebi, naj sama pokaže ali izroči predmet, ki ga je potrebno zaseči,
- nevaren predmet odvzame policist ali druga strokovno usposobljena oseba, ki lahko poskrbi za nadaljnjo hrambo ali uničenje,
- policist predmet zaseže tako, da prepreči njegovo poškodovanje,
- do izpolnitve zapisnika ali potrdila mora biti predmet pod vidnim nadzorom njegovega upravičenca ali v zapečatenem ovoju,
- v akt o zasegu policist vpiše komu, kje in kdaj je bil predmet zasežen, zakonsko podlago zasega, kdo ga je zasegel in natančen opis predmeta,
- opis mora vsebovati vrsto in značilnosti ter tudi vidne poškodbe predmeta, tako da ga je mogoče razlikovati od drugih podobnih predmetov,
- policist lahko v postopku fotografira ali posname predmet in okolje, v katerem je bil najden,
- o zasegu hitro pokvarljivega blaga mora policist takoj obvestiti pristojnega državnega tožilca ali sodišče za prekrške, ki odloči o nadaljnjem postopku z zaseženim blagom.

Policist zasežen predmet odstopi pristojnemu organu. Če je potrebno na predmetu iskati sledove kaznivega dejanja ali prekrška ali opraviti drugo kriminalistično tehnično opravilo, policist ta postopek izvede pred pošiljanjem predmeta pristojnemu organu.

Nevaren predmet, ki ne bo vrnjen osebi, mora policist komisijsko uničiti oziroma odstopiti pristojni organizaciji, ki je usposobljena za njegovo uničenje, ter o tem napisati zapisnik o uničenju in obvestiti osebo, ki ji je bil predmet zasežen. Če predmet ni nevaren ali ni bil predlagan postopek pred pristojnim organom, ga mora policist, takoj ko je mogoče, vrniti osebi, ki ji je bil zasežen, ali drugi upravičeni osebi. O vrnitvi zaseženih predmetov policist obvesti upravičenca in ga pozove, naj predmete prevzame na sedežu organa praviloma v kraju njegovega prebivališča, hkrati pa ga opozori na njegovo pravico zahtevati, da mu predmete dostavijo na dom.

S predmetom, ki je bil zasežen osumljencu kaznivega dejanja in ni njegova last ali je bil najden na kraju kaznivega dejanja in je njegov lastnik neznan, policist ravna po določilih zakona, ki ureja kazenski postopek.

Policijska enota zasežene predmete do izročitve pristojnemu organu hrani vidno ločeno v posebnem prostoru ter vodi njihov pregled. Na vsakem predmetu morajo biti naslednji podatki:

- šifra v skladu s pravili o pisarniškem poslovanju,
- njegova zaporedna številka v posamezni zadevi ter
- ime in priimek policista, ki je vodil postopek.

V policijski enoti so lahko predmeti v drugem prostoru le, kadar je to upravičeno zaradi preiskovanja zadeve (npr. pregled večje količine dokumentov), neupravičenim osebam pa je dostop onemogočen.

ZP-1 določa, da se smejo odvzeti predmeti, ki so bili uporabljeni ali namenjeni za prekršek, ali pa so nastali s prekrškom, če so storilčeva last, ali če z njimi razpolaga pravna oseba, ki je storilka prekrška. Predmeti se smejo vzeti tudi, če niso storilčeva last ali z njimi ne razpolaga pravna oseba, ki je storila prekršek, če to terjajo splošna varnost, varovanje življenja in zdravja ljudi, varstvo okolja in ohranjanje narave, gospodarska razmerja ali razlogi morale ali tudi v drugih primerih, ki jih določa zakon. S tem pa ni prizadeta pravica drugih, terjati odškodnino od storilca.

ZVJRM določa, da lahko redar zaseže brez odločbe pristojnega organa acetilen (karbid) ali druge plinske zmesi za pokanje, če je pri njihovi uporabi prišlo do vznemirjenja ali občutka ogroženosti ljudi. ZVCP-1 določa, da lahko redar odvzame neupravičeno uporabljeno parkirno karto.

Opozoriti je potrebno, da tudi občinski predpisi določajo prekrške, za katere je lahko predpisan tudi ukrep oziroma pooblastilo odvzema predmetov.

13. NAČIN UPORABE PRISILNIH SREDSTEV

13.1 SPLOŠNO O NAČINU UPORABE PRISILNIH SREDSTEV

ZORed v prvem odstavku 10. člena določa, da ima redar pri opravljanju nalog pravico in dolžnost uporabiti tudi prisilna sredstva. Drugi odstavek istega člena pa določa, da se za uporabo prisilnih sredstev uporabljajo določbe ZPol in podzakonski predpisi, ki urejajo načela in način uporabe istovrstnih pooblastil policistov, če ZORed določa drugače. V nadaljevanju pa navedeni zakon določa, da sme redar uporabiti naslednja prisilna sredstva:

- fizično silo,
- sredstva za vklepanje in vezanje ter
- plinski razpršilec.

Fizično silo in plinski razpršilec sme redar uporabiti samo v primeru, če drugače ne more od sebe ali koga drugega odvrniti istočasnega protipravnega napada, sredstva za vklepanje in vezanje pa zoper osebo, ki jo sme v skladu z ZORed zadržati, če se upira zadržanju ali želi pobegniti.

13.2 UPORABA FIZIČNE SILE

Fizična sila je, glede na ZORed, skrajni ukrep redarja, ki ga lahko uporabi le, če drugače ne more od sebe ali koga drugega odvrniti istočasnega protipravnega napada. Kot je razvidno, je pogoj za uporabo fizične sile zelo natančno opredeljen, zakon pa ne opredeljuje, kaj sodi v okvir uporabe fizične sile. To opredeljuje Pravilnik o policijskih pooblastilih, ki določa, da sme policist uporabiti fizično silo v obliki strokovnih prijemov, udarcev in metov ter drugih posamičnih ali skupinskih prijemov, kot je na primer dvigovanje ali prenos oseb s kraja, na

katerem s pasivnim ali aktivnim upiranjem ogrožajo lastno varnost, varnost drugih ljudi ali premoženja, potiskanje in razdvajanje skupine, ki s svojim ravnanjem ogroža varnost ljudi in premoženja.

Glede na navedeno in določilo 10. člena ZORed, da se za uporabo prisilnih sredstev uporabijo določbe ZPol in podzakonski predpisi, ki urejajo načela in način uporabe istovrstnih pooblastil policistov, se za uporabo fizične sile štejejo:

- **strokovni prijemi**, ki so so prijemi, povzeti iz nekaterih borilnih veščin, predvsem aikida, in se opirajo na tehniko vzvodov. Ti vzvodi se lahko izvajajo na različnih delih človeškega telesa, najpogosteje na zapestju, rokah in komolcu. Med strokovne prijeme uvrščamo tudi različne tehnike davljenja ter druge prijeme;
- **strokovni meti**, ki so povzeti predvsem iz tehnik metov, ki se uporabljajo pri borilni veščini judo. Vsa tehnika je grajena na principu, da se nasprotnikovo telo spravi iz ravnotežja in se ga nato s pomočjo svojega telesa vrže na tla. Pri tem se uporabljajo različni deli telesa, po katerih so praviloma tudi poimenovani posamezni meti, kot so: ročni meti, nožni meti, bočni meti, meti na stran itd. Strokovne mete uvrščamo med najhujšo uporabo fizične sile, saj se pri tem vrže nasprotnika na tla, pri tem pa lahko pride do različnih, tudi zelo hudih poškodb;
- **strokovni udarci**, ki so udarci, prevzeti iz borilne veščine karate. Razlikujemo predvsem udarce z roko, udarce z robom dlani, udarce z glavo in udarce z nogo. Z udarci se udarja v različne dele telesa, vendar se ne sme udarjati v tiste dele telesa, pri katerih se lahko telo hudo poškoduje (glava, vrat, predel srca, hrbtenica in drugi vitalni deli telesa). Strokovni udarec je hujša oblika fizične sile kot strokovni prijem in lažja oblika od strokovnih metov, saj je mogoče strokovne udarce ustrezno nadzorovati, kar je pri strokovnih metih težko. Bistvo strokovnosti udarca je nadzor moči, hitrosti in smeri udarca;
- **drugi posamični ali skupinski prijemi** so primeri dvigovanja ali prenosa oseb s kraja, na katerem s pasivnim ali aktivnim upiranjem ogrožajo lastno varnost, varnost drugih ljudi ali premoženja, ter potiskanje in razdvajanje skupine, ki s svojim ravnanjem ogroža varnost ljudi in premoženja.

Pri tem gre v prvi vrsti za uporabo fizične sile, ki jo poznamo kot prisilno sredstvo, ki ga sme uporabiti policist. Ob dosledni uporabi pravil, ki veljajo za policiste, bi to pomenilo, da morajo tudi redarji najprej uporabiti strokovne prijeme, nato strokovne mete in strokovne udarce. To za redarja pomeni, da mora, če je glede na okoliščine dopustno uporabiti različne oblike fizične sile, uporabiti najprej strokovni prijem in šele, ko ugotovi, da s strokovnimi prijemi ne bo dosegel zakonitega namena, lahko uporabi strokovne udarce in mete. To seveda velja samo takrat, ko redar uporabi fizično silo zato, da odvrne od sebe ali koga drugega istočasni protipravni napad.

Pred uporabo fizične sile mora redar skrbno in preudarno oceniti okoliščine in razloge za njeno uporabo ter opozoriti osebo, da se z upoštevanjem njegovih zahtev izogne posledicam. Redar je dolžan uporabljati fizično silo tudi tako, da z najmanjšimi posledicami doseže zakoniti namen, z uporabo pa mora prenehati takoj, ko prenehajo razlogi, zaradi katerih je bila fizična sila uporabljena, ali ob ugotovitvi, da zakonitega namena na ta način ni mogoče uresničiti. Če redar pri uporabi fizične sile osebo telesno poškoduje, je dolžan poskrbeti, da takšna oseba čim prej dobi medicinsko pomoč, o tem pa mora obvestiti vodjo MR MOL in ravnati v skladu s 16. členom ZORed.

13.3 SREDSTVA ZA VKLEPANJE IN VEZANJE

Sredstva za vklepanje in vezanje lahko redar v skladu z drugim odstavkom 14. člena ZORed uporabi zoper osebo, ki jo sme v skladu tem zakonom zadržati, če se upira zadržanju ali želi pobegniti. Namen teh sredstev je, da se osebi oziroma kršitelju onemogoči ali omeji gibanje, prepreči beg, upiranje in napad ali samopoškodovanje. Uporaba sredstev za vklepanje in vezanje se uvršča med milejša prisilna sredstva, vendar se z njimi še vedno posega v

osebno svobodo, dostojanstvo in integriteto osebe, proti kateri se uporablja tovrstna prisilna sredstva. Slednje redarja zavezuje, da uporablja sredstva za vklepanje in vezanje zakonito ter strokovno. Ta ukrep je časovno omejen do prihoda policije in na omejitve, da ne sme trajati več kot eno uro.

Med sredstva za vklepanje in vezanje lahko pri policistih štejemo lisice, plastično zatego, vrvico in druga primerna sredstva. Uporaba drugih primernih sredstev za vezanje je načeloma dovoljena samo, če policist nima pri sebi katerega od naštetih sredstev za vklepanje in vezanje. Druga sredstva, primerna za vezanje, so lahko hlačni ali drugi pas, kravata, primerne čvrste in raztegljive nogavice, čvrste in močne vezalke, gumijasti trak ali lepilni trak in druga primerna sredstva. Pri uporabi vseh sredstev za vklepanje in vezanje velja osnovno načelo, da je potrebno, kolikor je le mogoče, spoštovati človekovo dostojanstvo.

13.4 PLINSKI RAZPRŠILEC

Ob upoštevanju določb 10. člena ZORed, ki določa uporabo »plinskega razpršilca« kot uporabo prisilnega sredstva, je potrebno poznati tudi določbe ZPol, ki v zvezi z navedenim prisilnim sredstvom določajo, da lahko plinski razpršilec policist uporabi, če ne more drugače obvladati upiranja osebe, ki ne izpolnjuje zakonitih ukazov, moti javni red, ali upiranja osebe, ki jo je treba prijeti, privedi ali ji odvzeti prostost, prav tako pa tudi, če mora odvrniti napad na osebe ali objekte, ki jih varuje, ali napad nase ali na koga drugega.

Za redarja pa ZORed v 14. členu določa, da lahko plinski razpršilec uporabi samo v primeru, če drugače ne more od sebe ali koga drugega odvrniti istočasnega protipravnega napada.

Pravilnik o policijskih pooblastilih določa, da se za uporabo plinskega razpršilca šteje uporaba utekočinjenega plina ali drugega pršila, ki se ga uporabi tako, da se s pritiskom na sprožilec plinsko sredstvo ali pršilo sprosti. Pri tem je potrebno paziti, da je curek ali oblak plina usmerjen neposredno proti osebi zoper katero se ga uporablja. Pred uporabo plinskega razpršilca mora redar osebo na ustrezen način opozoriti, če to okoliščine dopuščajo.

Način uporabe plinskega razpršilca je določen z navodili proizvajalca, ki poleg načina uporabe predpisuje tudi ukrepe varnosti, nudenje prve pomoči in rok trajanja ter način razgradnje plinskega sredstva. Obstaja več vrst plinskih razpršilcev, zato se mora redar pred njihovo uporabo prepričati, na kakšni osnovi razpršilec deluje, saj je delovanje plinskega razpršilca na poprovi osnovi popolnoma drugačno od plinskega razpršilca, ki deluje na osnovi solzilknega plina (npr. CS). V nadaljevanju je predstavljena uporaba plinskega razpršilca, ki deluje na osnovi organske oljnate smole iz kajenske in drugih vrst pekoče paprike (t.i. *pepper spray*). Plinski razpršilec povzroča vnetje, solzenje, takojšnje otekanje oči in sluznice v dihalnih poteh. Zaradi teh učinkov bo kršilec oziroma storilec prisiljen opustiti napad, ki ga je izvajal pred tem. Po uporabi razpršilca oziroma takoj, ko okoliščine to dopuščajo, mora redar osebo odstraniti z nevarnega območja (prostora) in ji nuditi prvo pomoč. Učinke uporabe plinskega razpršilca se najučinkovitejše odpravi s sprejem za dekontaminacijo, če pa tega redar nima, pa je osebi potrebno sprati obraz in oči s hladno vodo. Učinek plinskega razpršilca preneha delovati po približno 30 minutah, če oči spiramo z vodo. Oči je potrebno izpirati izključno s čisto vodo.

13.5 OBVEŠČANJE O ZADRŽANJU IN UPORABI PRISILNIH SREDSTEV

O izvedbi pooblastila zadržanja osebe in uporabi prisilnih sredstev mora redar napisati poročilo in ga predložiti v pregled vodji MR oziroma svojemu nadrejenemu ali osebi, ki jo ta pooblasti. Na podlagi izkušenj, ki jih ima policija pri pisanju tovrstnih poročil, je smiselno, da poročilo redarja o zadržanju in uporabi fizične sile vsebuje predvsem naslednje:

- datum, čas in kraj uporabe prisilnega sredstva oziroma odreditve zadržanja,
- vrsto uporabljenega prisilnega sredstva,
- podatke o oseb, proti kateri je bilo sredstvo uporabljeno,
- pooblastilo, ki ga je izvajal pred uporabo prisilnega sredstva oziroma zadržanja,
- vzrok in način uporabe prisilnega sredstva oziroma zadržanja,
- posledice uporabe prisilnega sredstva in
- druge okoliščine, ki so pomembne za oceno zakonitosti in strokovnosti uporabe prisilnega sredstva oziroma zadržanja.

V primeru, da je oseba, zoper katero je redar uporabil prisilno sredstvo, v postopku telesno poškodovana, ji mora redar nuditi nujno pomoč in ji v najkrajšem možnem času zagotoviti ustrezno medicinsko pomoč. V primeru, da je osebi med postopkom povzročena telesna poškodba ali smrt, je vodja MR dolžan takoj obvestiti župana MOL.

V obvestilu županu mora vodja MR navesti podatke o osebi, razlogu, času in kraju zadržanja, uporabi prisilnega sredstva, vrste uporabljenega prisilnega sredstva ter podatke o drugih okoliščinah in dejstvih, ki so pomembni za oceno zakonitosti in strokovnosti ravnanja redarja MR MOL.

13.6 OCENJEVANJE UPORABE PRISILNIH SREDSTEV

Na podlagi poročila ocenjuje zakonitost in strokovnost ravnanja redarja vodja MR. V primeru ugotovitve kršitve je dolžan sprožiti postopek za ugotavljanje odgovornosti. V primeru, da je uporaba prisilnih sredstev povzročila telesno poškodbo ali smrt ali je bilo prisilno sredstvo uporabljeno proti več kot trem osebam, oceno ravnanja redarja opravi komisija, ki jo imenuje župan MOL. Župan MOL mora imenovati neodvisno, največ petčlansko komisijo za oceno zakonitosti in strokovnosti ravnanj MR MOL. V komisiji morajo biti direktor Mestne uprave MOL, predstavnik policije in predstavniki nevladnih organizacij, zainteresiranih za nadzor nad varstvom človekovih pravic in svoboščin.

Navedena komisija obravnava tudi pritožbe zoper delo MR MOL, lahko pa obravnava tudi druge primere uporabe prisilnih sredstev v postopkih MR MOL, kadar oceni, da je to potrebno. Komisija lahko k sodelovanju povabi tudi druge strokovnjake, če oceni, da je takšno sodelovanje potrebno in pomembno za odločitev v konkretnem primeru.

13.7 ODLOČANJE O PRITOŽBAH ZOPER POSTOPEK REDARJEV

Posameznik, ki meni, da so mu bile z dejanjem ali opustitvijo dejanja redarja kršene njegove pravice ali svoboščine, se lahko v 30 dneh pritoži županu MOL. Glede na ZORed mora župan takšno pritožbo proučiti in o ugotovitvah in ukrepih v 30 dneh pisno obvestiti tistega, ki je podal pritožbo.

13.8 DISCIPLINSKA IN DRUGA ODGOVORNOST REDARJEV

Pri svojem delu so redarji dolžni ravnati zakonito, strokovno, v skladu z ZORed in drugimi predpisi, ki urejajo njihovo delovno področje ter njihove pravice in dolžnosti oziroma pooblastila. V primeru nezakonitega in nestrokovnega dela lahko redarja ob disciplinski odgovornosti doleti tudi odškodninska oziroma materialna odgovornost in kazenska odgovornost, ki se ugotavlja v skladu s predpisi, ki urejajo to področje.

O disciplinskih kršitvah oziroma o disciplinski odgovornosti redarjev pa se odloča v disciplinskem postopku v skladu z zakonom, ki ureja položaj javnih uslužbencev.

14. SISTEM DELA MESTNEGA REDARSTVA MESTNE OBČINE LJUBLJANA

14.1 RAZPORED IN ODPRAVA NA DELO

Delo MR MOL se načrtuje z mesečnim in tedenskim razporedom dela. Trenutno je delo organizirano tako, da se naloge opravljajo v dveh izmenah v skladu s Sklepom o izvajanju stalne pripravljenosti za delo v Inšpektoratu in dežurstva v MR MOL in sicer:

- med ponedeljkom in soboto dela dopoldanska izmena med 06:30 in 14:30 uro, popoldanska izmena pa med 13:30 in 21:30 uro,
- v nedeljo, med prazniki in dela prostih dnevih dela od 08:00 do 14:00 ure, razen 25. decembra in 1. januarja.

Delavnik se prilagaja skladno z varnostno problematiko in naloženimi nalogami ter odredbami župana MOL.

Redarji MR MOL imajo pred nastopom službe odpravo na delo; na odpravi se določi oziroma konkretizira naloge, ki jih mora posamezni redar opraviti določenega dne. Prav tako se za vsakega posameznega redarja določijo območja nadzora in se jih seznanijo s posebnostmi na njih. Območja nadzora so razdeljena na cone, ki zajemajo posamezne sklope ulic ali zaokrožena območja. Pri izvajanju nalog izdaje odredb za odvoz zapuščenih vozil pa je področje delovanja redarja MR MOL razdeljeno na krajevno pristojnost posamezne policijske postaje, ki pokrivajo območje MOL.

Način dela redarjev je tudi intervencijski, kar pomeni, da reagirajo na podlagi obvestil občanov in pristojnih organov in služb, kjer gre predvsem za izdajo odredb o odvozu posameznega vozila in odreditev »lisičenja«. Seveda pa redarji izvajajo svoje naloge na podlagi delovnih nalog in lastne zaznave kršitev, za katere so pristojni. Prav slednje pa se največkrat nanaša na izdajanje obvestil o prekršku.

14.2 ORGANIZIRANOST

14.2.1 Sedanja organiziranost in delo dežurne službe

V času prisotnosti redarjev MR MOL na terenu je organizirana dežurna služba, ki jo opravlja z razporedom določen redar, ki ima za to delo ustrezne izkušnje. Dežurni redar sprejema telefonske klice ter nudi zahtevane podatke redarjem z vpogledom v register vozil in prometnih listin, redarje operativno usmerja pri delu v skladu z usmeritvami vodstva MR MOL in glede na trenutno varnostno problematiko. Pomembno je tudi njegovo neposredno sodelovanje s koncesionarjem MOL, ki je neposredni upravitelj potopnih valjev. Valji so postavljeni na vhodnih mestih v območja za pešce, ki so določena z Odredbo o določitvi območij za pešce.

V dežurnem prostoru je tehnična oprema, ki jo redarji uporabljajo pri svojem delu, za katero skrbi dežurni redar (polnjenje akumulatorjev, pregled stanja oziroma delovanja opreme, popis in odprava napak, nadzor oziroma izdaja ključev službenih vozil ...).

14.2.2 Predlog nove organiziranosti in delo dežurne službe

Razporejanje delovnega časa (redno in dežurstvo) se odreja na podlagi razporeda dela (dnevnega, tedenskega in mesečnega), ki ga pripravi vodja MR. S tem je odpravljena fiksna omejitev delovnega časa, saj se prilagaja dnevnim varnostnim problemom in tveganjem. Pri načrtovanju razporeda dela se upošteva vse dejavnike: na podlagi ocene ogroženosti in varnostnih tveganj, števila razpoložljivih redarjev, kraja in časa ukrepanja redarjev. Tak način je nujen zaradi kompatibilnosti s policijo pri načrtovanju skupnih akcij, vsekakor pa tudi

dobrodošel pri vsakodnevem sodelovanju s policijo, ker pomeni povečanje možnosti ukrepanja policistov in redarjev na celotnem spektru morebitnih kršitev, ki jih zaznata, učinkovitejše medsebojno sodelovanje, kar pripomore k boljšemu pretoku informaciji o pomembnih varnostnih dogodkih in končno k večjemu ugledu MR in policije.

Dežurstvo se lahko uvede kot poseben dežurni center oziroma komunikacijska pisarna MR MOL z vso potrebno tehnično opremo z upoštevanjem zagotavljanja varnosti redarjev in opreme.

MR MOL pri svojem delu potrebuje stalno dosegljiv vir informacij, komunikacijo med občani, policijo ali drugimi organi in redarji na terenu ter zagotovitev pogojev za sprejem strank. V ta namen bi bilo najbolj primerno, da se organizira operativno komunikacijska pisarna oziroma dežurna služba z naslednjimi nalogami:

- sprejem strank in občanov v času uradnih ur MR MOL,
- sprejem telefonskih klicev občanov, prijav, sodelovanje s Centrom za obveščanje 112 in OKC PU ter drugimi organi,
- komunikacija in sprejem redarjev, koncesionarja in usmerjanje dela redarjev na terenu prek komunikacijskih sredstev,
- pisanje evidenčnega poročila MR, kjer evidentira interventne in varnostno zanimive dogodke ter ukrepe redarjev,
- skrb za ključe službenih vozil in službenih prostorov, tehnično opremo v kolektivni zadolžitvi in dokumentov,
- obdelava podatkov ter izvedba nalog po odredbi vodje MR MOL ali vodje Odseka za redarstvo.

Operativno komunikacijska pisarna (OKP) bi se morala opremiti z baznima postajama za radijske zveze za usklajevanje dela na terenu in komunikacijo z OKC PU, računalnikom z možnostjo dostopa do zbirke podatkov kršiteljev in vozil, z možnostjo vpogleda brez spreminjanja in dežurno telefonsko linijo.

Vloga OKP nastopa kot centralni komunikacijski in koordinacijski center dela MR MOL. Za delo OKP se izdelajo podrobna navodila o delu, ki vsebujejo razporede dela, določitev evidenc in določijo podrobnejše vsebine in naloge redarjev za delo v OKP.

14.3 NALOGE ODSEKA ZA PREKRŠKOVNI POSTOPEK

Naloge Odseka za prekrškovni postopek so vodenje in odločanje v prekrškovnem postopku (odločbe, sklepi, pozivi ipd.) in vodenje predpisanih evidenc o izrečenih ukrepih v zvezi s prekrškovnim postopkom. Načela delovanja in procesni ukrepi se izvajajo na podlagi ZP-1 in Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – UPB2, 105/06 – ZUS-1, 126/07 in 65/08; v nadaljevanju ZUP).

15. SODELOVANJE MESTNEGA REDARSTVA MESTNE OBČINE LJUBLJANA S POLICIJSKIMI POSTAJAMI NA OBMOČJU MESTNE OBČINE LJUBLJANA

MR MOL že po naravi dela ter glede na svoja pooblastila in obseg nalog sodeluje s posameznimi policijskimi postajami, ki delujejo na območju MOL. Sodelovanje je nujno potrebno zaradi celovitega zagotavljanja varnosti na območju MOL in končno tudi zato, ker je Ljubljana glavno mesto Republike Slovenije.

Prav zaradi tega statusa mesta Ljubljane je skrb za varnost in kakovost življenja ter dela občanov in skrb za dvig stopnje varnosti javnega prostora v mestu tako pomembna, da je na

področju zagotavljanja varnosti nujno potrebno usklajeno delovanje vseh varnostnih subjektov, ki v MOL skrbijo za javno varnost in javni red.

Sodelovanje s policijskimi postajami, ki delujejo na območju MOL, in sodelovanje s policisti na terenu je opredeljeno v 11. poglavju tega OPV MOL, v katerem so naloge MR MOL opredeljene glede nza vrsto in obseg nalog. Pri tem je sodelovanje s posameznimi policijskimi postajami (policisti) opredeljeno zelo konkretno po posameznih vsebinskih področjih, in sicer za:

- naloge na področju zagotavljanja varnosti cestnega prometa v naseljih,
- naloge na področju zagotavljanja varnosti na občinskih javnih poteh, rekreacijskih in drugih javnih površinah,
- naloge zagotavljanja varnosti javnega premoženja ter zgradb in drugih objektov naravne in kulturne dediščine,
- naloge vzdrževanja javnega reda in miru,
- naloge na področju preprečevanja kaznivih dejanj in drugih kaznivih ravnanj,
- naloge na področju varstva okolja in
- za druge naloge MR MOL.

Pri tem je v navedenem poglavju sodelovanje opredeljeno tudi prostorsko (v naseljih, na javnih poteh, zgradbah in objektih naravne in kulturne dediščine ...) in časovno (prazniki, vnaprej načrtovane velike prireditve, ob načrtovanih akcijah s policijo ...). Časovno in prostorsko sodelovanje pa se načrtuje tudi sproti glede na varnostne potrebe, izhajajoče iz konkretnih varnostnih razmer.

16. SODELOVANJE MESTNEGA REDARSTVA MESTNE OBČINE LJUBLJANA Z OBČINSKIMI REDARSTVI SOSEDNIJH OBČIN

ZORed in drugi predpisi, ki redarstvom ter redarjem določajo pravice in dolžnosti oziroma pooblastila ter jim nalagajo določene obveznosti, temeljijo na predpostavki, da je zagotavljanje javne varnosti in javnega reda na območju občine ne le skrb redarstva in drugih organov in služb občine, temveč tudi države z njenimi organi in službami.

Prav zaradi tega je zakon zelo jasen glede razmejevanja pristojnosti med redarstvi in drugimi državnimi in lokalnimi organi ter službami, ki v okviru svojih pristojnosti izvajajo varnostne naloge. Zato so tudi v OPV MOL zajeti nekateri dogovori o sodelovanju med naštetimi organi.

Zelo pomembno pa je sodelovanje MR MOL z občinskimi redarstvi in občinskimi redarji sosednjih občin pri zagotavljanju javne varnosti in javnega reda, saj ogrožanje varnosti ljudi in premoženja, varnosti cestnega prometa, varnosti javnega reda in miru ter varnosti drugih vrednot ne pozna državnih meja, kaj šele občinskih meja. Zato je zelo pomembno, da sosednje občine in MOL samostojno in prek MR MOL vzpostavijo takšno sodelovanje med občinami in redarstvi, ki zagotavlja uspešno zoperstavljanje vsem oblikam ogrožanja javne varnosti in javnega reda na tem širšem območju in na mejnih območjih občin. To sodelovanje mora temeljiti predvsem na:

- medsebojnem obveščanju o vseh varnostno zanimivih informacijah, ki so z varnostnega vidika pomembne za posamezne občine,
- medsebojni izmenjavi podatkov, ki so pomembni za javno varnost in javni red v posamezni občini,
- medsebojnih delovnih srečanjih in sestankih, kjer se lahko oblikuje skupna varnostna politika pri zagotavljanju varnosti na mejnih območjih in področjih, ki so skupnega pomena in
- drugih oblikah sodelovanja in konkretnem operativnem delu.

Ne glede na navedeno bo MR MOL sklenilo pisni dogovor o sodelovanju z občinskimi redarstvi sosednjih občin.

17. POVEZANOST MESTNEGA REDARSTVA MESTNE OBČINE LJUBLJANA Z OPERATIVNO KOMUNIKACIJSKIM CENTROM POLICIJSKE UPRAVE LJUBLJANA IN Z REGIJSKIM CENTROM ZA OBVEŠČANJE

V skladu z Zakonom o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 64/94, 87/01 – ZMatD, 41/04 – ZVO-1 in 28/06) sta pristojna organa MOL na področju zaščite, reševanja in pomoči župan MOL in poveljnik civilne zaščite MOL.

V skladu s Statutom MOL, Odlokom o organizaciji in delovnem področju Mestne uprave MOL, Odlokom o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami in načrti MOL za zaščito in reševanje ob posameznih nesrečah ter Sklepom o izvajanju stalne pripravljenosti za delo v Oddelku za zaščito, reševanje in civilno obrambo Mestne uprave MOL (849-5/2005-2 z dne 30. 05. 2005) je določen način obveščanja pristojnih organov MOL na področju zaščite in reševanja.

Veljavni način obveščanja organov MOL ob naravnih in drugih nesrečah je tak, da mora tisti, ki obvešča Regijski center za obveščanje, OKC in druge, obvestilo predati Oddelku za zaščito, reševanje in civilno obrambo Mestne uprave MOL. S predajo obvestila osebi na Oddelku za zaščito, reševanje in civilno obrambo Mestne uprave MOL se šteje, da so obveščeni pristojni organi MOL (tudi MR MOL) v skladu z Zakonom o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami. Oddelek za zaščito, reševanje in civilno obrambo Mestne uprave MOL v nadaljevanju izvede dejavnosti v skladu svojimi pristojnostmi in po presoji obvešča poveljnika civilne zaščite MOL in župana MOL (direktorja Mestne uprave MOL in vodjo MR).

Oddelek za zaščito, reševanje in civilno obrambo Mestne uprave MOL je praviloma potrebno obvestiti o vseh požarih in drugih nesrečah, pri katerih:

- je potrebno posredovanje treh ali več enot javnih gasilskih služb,
- je ali bi utegnil biti potreben umik ljudi iz objekta,
- je prišlo do poškodbe pripadnika katerekoli reševalne službe,
- je potrebna evakuacija in namestitvev ljudi,
- je potrebno zagotavljati osnovne življenjske pogoje,
- je potrebno alarmiranje ogroženih ljudi ali je to bilo izvedeno,
- je požar v javnih objektih (vzgoja, izobraževanje, zdravstvo, uprava, objekti z velikim številom ljudi),
- v drugih primerih pa, če tako ocenita Republiški center za obveščanje ali Gasilska brigada Ljubljana.

V primeru dvoma, ali je Oddelek za zaščito, reševanje in civilno obrambo Mestne uprave MOL potrebno obvestiti ali ne, se obveščanje izvede.

Način neposrednega obveščanja MR MOL ob naravnih in drugih nesrečah je določen v prilogi OPV MOL.

18. SODELOVANJE MESTNEGA REDARSTVA MESTNE OBČINE LJUBLJANA V OBČINSKEM SISTEMU ZAŠČITE IN REŠEVANJA

Osnovno načelo sodelovanja vseh organov Mestne uprave MOL v sistemu zaščite in reševanja je, da le-ti opravljajo enake naloge, kot je to določeno z Odlokom o organizaciji in

delovnem področju Mestne uprave MOL. Iz tega izhaja, da mora MR MOL v primeru naravnih in drugih nesreč skrbeti za javno varnost in javni red, in sicer:

- vzpostavljati javni red in mir,
- zagotavljati varen in neoviran cestni promet,
- zagotavljati varovanje javnega premoženja in
- sodelovati pri zbiranju informacij o posledicah oziroma vzpostavljanju ocene posledic nesreče takoj po nesreči.

Izda se posebno navodilo za ukrepanje redarjev MR MOL ob naravnih nesrečah in izrednih razmerah. Usklajevalno telo v sistemu zaščite in reševanja MOL je Štab civilne zaščite MOL, katerega član je tudi vodja MR.

19. NAČINI SODELOVANJA REDARJEV MESTNEGA REDARSTVA MESTNE OBČINE LJUBLJANA IN ZASEBNIH VARNOSTNIKOV ZASEBNIH VARNOSTNIH SLUŽB

Zasebno varovanje je varovanje ljudi in premoženja, ki ga ne zagotavlja država in ga kot pridobitno gospodarsko dejavnost opravljajo gospodarske družbe in samostojni podjetniki posamezniki oziroma zasebne varnostne službe, ki so registrirane za opravljanje dejavnosti zasebnega varovanja v skladu z Zakonom o zasebnem varovanju in zakonom, ki ureja gospodarske družbe.

Zasebno varovanje se kot dejavnost lahko opravlja v naslednjih oblikah:

- varovanje oseb,
- varovanje ljudi in premoženja,
- prevoz in varovanje gotovine ter drugih vrednostnih pošiljk,
- varovanje javnih zbiranj,
- upravljanje z varnostno-nadzornim centrom,
- načrtovanje varnostnih sistemov in
- izvajanje sistemov tehničnega varovanja.

Naštete dejavnosti, ki so določene glede na osnovne storitve v dejavnosti zasebnega varovanja in so primerljive s tujimi zakonodajami, dejansko predstavljajo temeljne oblike zasebnega varovanja v Republiki Sloveniji.

Zaradi narave svojega dela, predvsem interventnih patrolj varnostnikov (prisotnost v okolju, kjer prihaja do deviantnih pojavov v dnevnem in nočnem času ter ob dela prostih dneh, hitra mobilnost, kvalitetna in stalna komunikacijska povezanost s svojim varnostno-nadzornim centrom, strokovna usposobljenost in sposobnost zaznavanja dogodkov, uporaba sile itd.), lahko varnostniki tudi veliko prispevajo k večji varnosti v MOL. Ne da lahko, varnostniki tudi v resnici s svojo navzočnostjo ob varovanju pomembnih objektov, zgradb, gospodarskih družb in drugih organov in organizacij pomembno prispevajo k večji varnosti v MOL. Obenem pa zasebne varnostne službe varujejo tudi zelo pomembne objekte MOL in objekte, ki so v upravljanju MOL.

V MOL je tudi veliko objektov, zgradb in gospodarskih in drugih družb in organizacij, kjer je v skladu z 59. členom Zakona o zasebnem in Uredbo o obveznem organiziranju službe varovanja tudi obvezno organizirati službo varovanja. Pri varovanju teh objektov je še kako pomembno tudi neposredno sodelovanje ne le med policijo in zasebnimi varnostnimi službami, temveč tudi sodelovanje z MR MOL oziroma njihovimi redarji.

Seveda pa poteka sodelovanje tudi na klasičen način tako, da zasebni varnostniki o zaznavah ogrožanj javne varnosti in javnega reda na območju MOL pravočasno obveščajo policijo, po potrebi pa tudi MR MOL.

Seveda pa lahko zasebni varnostniki ukrepajo tudi samostojno zunaj njihovega varovanega območja v smislu »državlanske aretacije« - odvzema prostosti pri zalotitvi oseb pri storitvi hujših kaznivih dejanj, za katere se storilec preganja po uradni dolžnosti - 160. člen Zakona o kazenskem postopku.

20. STROKOVNA POMOČ MINISTRSTVA ZA NOTRANJE ZADEVE

Strokovno pomoč pri pripravi in izvajanju občinskega programa varnosti daje v skladu z 8. členom ZORed Ministrstvo za notranje zadeve.

Strokovno pomoč pri pripravi in izvajanju občinskega programa varnosti daje Ministrstvo za notranje zadeve na naslednjih segmentih priprave in izvajanja OPV:

- usmerjanje pri pripravi ocen varnostnih razmer oziroma ocen ogroženosti in varnostnih tveganj ter oblikovanja varnostnih potreb MOL,
- usklajevanje občinskih odlokov z novim zakonom,
- uporaba prisilnih sredstev,
- sodelovanje med občinskimi redarji in policisti,
- sodelovanje med občinskimi redarji in varnostniki,
- strokovna pomoč pri organiziranju usposabljanja občinskih redarjev,
- vključevanje v predavanja in vaje v okviru programa usposabljanja vodij občinskih redarstev in občinskih redarjev,
- opozarjanje na napake in pomanjkljivosti,
- načini nadziranja občinskega redarstva.

Tovrstna strokovna pomoč se lahko izvede v obliki strokovnih predavanj ter odgovorov na ustna vprašanja in v obliki strokovnih pregledov OPV.

Ob tem ZORed v 7. členu določa tudi uskladitev občinskih programov s predpisi, programskimi dokumenti Ministrstva za notranje zadeve in policije na področju javne varnosti ter s potrebami varnosti v občini. V drugem odstavku istega člena pa je določeno, da za uskladitev občinskih programov ter za zagotovitev rednega medsebojnega sodelovanja občinskega redarstva in policije skrbita župan in vodja organizacijske enote policije, pristojne za območje občine.

V operativnem smislu pa to pomeni, da morata pri zagotavljanju javne varnosti in javnega reda v MOL sodelovati MR MOL in PU Ljubljana. Zato mora biti med obema organoma vzpostavljena ustrezna komunikacija. Tako mora komunikacija potekati na:

- **lokalni ravni:**

- komunikacija znotraj MR MOL,
- komunikacija med MR MOL in organi MOL,
- komunikacija med MR MOL in sosednjimi ter drugimi redarstvi,
- komunikacija med MR MOL in Policijo ter posameznimi policijskimi postajami,
- komunikacija med MR MOL in inšpekcijami,
- komunikacija med MR MOL in zasebnimi varnostnimi službami in
- komunikacija med MR MOL in izvajalci javnih služb in štabi (izvajalci javne gasilske službe, štabi Civilne zaščite, dežurne službe javnih podjetij)

- **državni ravni:**
 - komunikacija med MR MOL, ministrstvi in drugimi institucijami ter službami (Ministrstvo za notranje zadeve, Služba Vlade za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, Ministrstvo za promet, Reševalna postaja Kliničnega centra Ljubljana).

Sodelovanje in komunikacija pomenita predvsem to, da MR MOL pri opravljanju svojega dela z naštetimi službami izmenjuje strokovna mnenja, stališča, predlaga izvedbo skupnih akcij na terenu, se odziva na pobude za izvedbo akcij, analizira skupno varnostno problematiko in drugo problematiko ter podobno.

21. ADMINISTRACIJA IN VODENJE EVIDENC

V MR MOL administracija in pooblaščenice uradne osebe vodijo evidence, ki jih predpisuje zakonodaja. Evidence se vodijo v elektronski obliki v informacijskem sistemu MR MOL in sicer:

- evidence po Zakonu o občinskem redarstvu in
- evidence po Zakonu o prekrških (vpisniki).

22. INFORMACIJSKI SISTEM MESTNEGA REDARSTVA MESTNE OBČINE LJUBLJANA

MR MOL uporablja pri svojem delovanju dva povezana informacijska sistema:

- za shranjevanje in obdelavo podatkov o prekrških in
- za zajem podatkov o prekrških na terenu.

Oba sistema sta usklajena s trenutno veljavno zakonodajo s področja prekrškov kot tudi z zakonodajo s področja varovanja osebnih podatkov.

Informacijski sistem za shranjevanje in obdelavo podatkov o prekrških z računalniško aplikacijo Prekrškovni organ je namenjen obdelavi prekrškov mirujočega prometa. Deluje v omrežju MOL, dostopi so urejeni s pravicami uporabnika, določenimi na podlagi vstopnega imena, zato razlikujemo več vrst uporabnikov glede na naravo njihovega dela. Uporabniki vseh ravni (razen uporabnik – nadzornik nad finančnim delom) morajo biti pooblaščenice osebe z zakonsko podlago do pravice vpogleda v osebne podatke kršiteljev. Vse spremembe podatkov in vpogledi vanje se beležijo.

Programski paket je napisan v jeziku Corel Paradox 9.0 Object PAL, podatkovna baza pa je ORACLE, MS SQL, Interbase, dostopi do baze potekajo prek ODBC driverjev.

Informacijski sistem za zajemanje podatkov o prekrških na terenu uporablja ročne terminale (Radix), ki delujejo na platformi WinCE. Z dvosmernimi moduli je poskrbljeno za prenos šifrantov na ročne računalnike in prenos podatkov iz ročnih računalnikov v podatkovno bazo.

23. INTERNO NADZORSTVO NAD IZVAJANJEM NALOG MESTNEGA REDARSTVA MESTNE OBČINE LJUBLJANA

Interno nadzorstvo nad izvajanjem nalog MR MOL je določeno v Odloku o organizaciji in delovnem področju Mestne uprave MOL. Vodja MR, kot samostojnega organa v sestavi MU MOL, je odgovoren za delo MR direktorju MU MOL in županu. Poleg vodje MR MOL notranji nadzor nad delom redarjev na terenu opravljajo še njegovi podrejeni. in sicer vodja odseka, operativni vodja, vodji izmene in neposredno na terenu še pet vodij skupin. V Odseku za prekrškovni postopek pa opravlja nadzor vodja odseka.

Notranja revizija lahko po pooblastilu župana izvaja nadzorstvo nad poslovanjem in delom MR MOL in izdelava poročilo o morebitnih nepravilnostih in tveganjih, ki jih mora vodja odpraviti v določenem roku z izdelavo odzivnega poročila. V ZORed so določene tudi neposredne pristojnosti župana pri oceni zakonitosti in strokovnosti ravnanja MR MOL kakor tudi pri obravnavanju pritožbe nad delom redarja, ko posameznik meni, da so mu bile z dejanjem ali opustitvijo dejanja redarja kršene njegove pravice ali svoboščine.

24. INŠPEKCIJSKO IN DRUGO UPRAVNO STROKOVNO NADZORSTVO NAD DELOM MESTNEGA REDARSTVA MESTNE OBČINE LJUBLJANA

Inšpekcijsko nadzorstvo nad zakonitostjo dela občinskih organov, občinskih uprav in občinskih redarstev pri izvajanju ZORed opravlja Ministrstvo za notranje zadeve (prvi odstavek 30. člena). To nadzorstvo, glede na 2. člen ZORed, opravlja Ministrstvo za notranje zadeve tudi nad mestnim redarstvom in medobčinskim redarstvom.

Glede nadzorstva nad zakonitostjo izvajanja posameznih pooblastil občinskega redarstva oziroma občinskih redarjev (opozorilo, varnostni pregled, zaseg predmetov in uporaba prisilnih sredstev) je pristojen organ, ki ga določa zakon, s katerim so pooblastila določena. To določa drugi odstavek 30. člena ZORed. Za ta pooblastila in uporabo prisilnih sredstev pa ZORed v drugem odstavku 10. člena določa, da se za uporabo teh sredstev in pooblastil uporabljajo določbe ZPol in podzakonski predpisi, ki urejajo načela in način uporabe istovrstnih pooblastil policistov. Za nadzorstvo nad zakonitostjo izvajanja in uporabo redarskih pooblastil je pristojno Ministrstvo za notranje zadeve.

Nadzorstvo nad zakonitostjo v zvezi s prekrški, ki so določeni v ZORed, pa je v pristojnosti inšpekcije za notranje zadeve (Inšpektorat Republike Slovenije za notranje zadeve).

ZORed v 31. členu določa, da je za nadzorstvo nad izvajanjem nalog občinskega redarstva, določenih z občinskimi predpisi, pristojen župan.

25. ZAKLJUČEK

OPV MOL ima glede na določbe ZORed značaj dokumenta trajne narave. To pomeni, da upošteva potrebo po trajnosti, zato ga je treba dosledno izvajati od dneva njegovega sprejema. Župan MOL najmanj enkrat letno oceni izvajanje OPV MOL, zato je tudi omogočeno obdobjno ocenjevanje njegovega izvajanja oziroma merjenje rezultatov. Ocenjevanje izvajanja OPV MOL omogoča ovrednotenje vsebinskih, operativnih, organizacijskih, finančnih in drugih ukrepov za zagotavljanje javne varnosti v MOL.

Ocenjevanje OPV MOL poteka tako, da se dosledno preverja izpolnjevanje ukrepov, ki so opredeljeni za doseg konkretnega cilja, opredeljenega v OPV MOL. Tak način ocenjevanja se zagotovi z izdelavo polletnih in letnih poročil o delu MR MOL.

OPV MOL se glede na novonastale varnostne razmere v MOL sproti dopolnjuje in spreminja. Odgovorna oseba v primeru spremenjenih varnostnih razmer v MOL ustrezno spremeni in dopolni oceno varnostnih razmer, ki jo sprejme župan MOL. Spremembe, dopolnitve in nove priloge OPV MOL sprejmejo pristojni organi MOL. Ustrezna in temeljita ocena varnostnih razmer je podlaga za opredelitev obsega in vrste nalog MR MOL.

MR MOL bo v prihodnje usmerjeno v preprečevanje in odkrivanje kršitev, ki pomenijo večjo nevarnost za javni red in imajo škodljive posledice za osebe, premoženje in okolje. Izhodišča

za organizacijo in delovanje MR MOL so pravice in dolžnosti, ki so opredeljene v ZORed, ZVJRM, ZVCP-1, ZP-1, ZLS in odlokih MOL.

Na tem mestu je treba poudariti, da naloge občinskih redarjev niso določene po načelu *numerus clausus* (natančno določeno število nalog), saj je v prvem odstavku 3. člena ZORed eksplicitno določeno, da delovno področje in naloge občinskega redarstva določa zakon ali na podlagi zakona izdan občinski predpis.

Številka: 22-2/2008-22

Ljubljana, dne 24. novembra 2008

Ž u p a n
Mestne občine Ljubljana
Zoran Jankovič